

100 ilin qəzeti

Sayı: 37 (24.523)

26 sentyabr 2026-cı il, şənbə

www.serqqapisi.az

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi

ŞƏRQ QAPISI

Zəfərə apararı tarixi yol, əbədiləşən 44 gün

Bəzi tarixlər var ki, təqvimdə adi bir gün kimi qalmır, bütöv bir xalqın taleyinə, dövlətin tarixində yeni mərhələnin başlanğıcına çevrilir. 27 sentyabr 2020-ci il Azərbaycan üçün məhz belə bir tarixdir. Həmin gün başlayan Vətən müharibəsi 30 ilə yaxın davam edən işğalın yaratdığı ağrı-acı və ədalətsizliyə son qoymaq, respublikamızın ərazi bütövlüyünü bərpa etmək istiqamətində tarixi dönüşün başlanğıcı oldu. 44 gün davam edən müharibə yalnız döyüş meydanında qazanan hərbi üstünlük deyildi. Bu, uzun illər ərzində həyata keçirilən məqsədyönlü dövlət siyasətinin, güclü ordu quruculuğunun, siyasi iradənin, xalq-ordu birliyinin və Vətən sevgisinin tarixi nəticəsi idi.

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan mövqelərini və yaşayış məntəqələrini növbəti dəfə genişmiqyaslı atəşə tutması ilə vəziyyət yeni mərhələyə keçdi. Bu təxribata cavab olaraq Azərbaycan Ordusu “dəmir yumruq” adlandırılan əks-hücum əməliyyatına başladı. Elə həmin gün Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sədrliyi ilə Təhlükəsizlik Şurasının iclası keçirildi və dövlət başçısı ordunun genişmiqyaslı əks-hücum əməliyyatına başladığını bildirdi. Azərbaycan ərazisində hərbi vəziyyət elan edildi. Dövlət başçısının xalqa müraciətində dediyi “Ermənistan işğalçı dövlətdir, bu işğala son qoyulmalıdır və son qoyulacaqdır. Biz haqq yolundayıq. Bizim işimiz haqq işidir. Biz zəfər çalacağıq! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!” sözləri hər bir azərbaycanlının ruhunu ehtizaza gətirən, xalqı Böyük Qələbəyə kökləyən əsas şüara çevrildi.

27 sentyabrda başlayan Vətən müharibəsinin siyasi və hərbi hazırlığı çox böyük prosesə əsaslanırdı. Azərbaycan uzun illər ərzində öz iqtisadi potensialını, müdafiə imkanlarını və hərbi qüdrətini artırmış, beynəlxalq platformalarda ərazi bütövlüyü məsələsini ardıcıl şəkildə gündəmdə saxlamışdı. İşğalın sülh yolu ilə aradan qaldırılması istiqamətində aparılan danışıqların nəticəsiz qalması fonunda güclü ordu quruculuğu strateji prioritetlərdən birinə çevrilmişdi. Beləliklə, müharibə başlayanda Azərbaycan qarşıya qoyulan məqsədə çatmaq üçün yalnız hərbi imkanlara deyil, uzun illər ərzində formalaşdırılmış siyasi, iqtisadi və diplomatik dayaqalara da malik idi.

Səhifə ➡ 3

Azərbaycan Ordusunun düşməinə “sentyabr dərsləri”

Səhifə ➡ 4

Arzu etdiyimiz Azərbaycandan yaşadığımız Azərbaycana yaxud bir uşağın yaddaşından bu günün böyük tarixinə

Lap əvvəldən başlamaq istəyirəm...

Geosiyasi gərginliyin və ağır sosial-iqtisadi sınaqların hökm sürdüyü 1990-cı illərdə blokada şəraitində yaşayan Naxçıvan sakinləri bu çətinlikləri öz həyatlarında hər kəsdən daha kəskin şəkildə hiss edirdilər. Həmin illərdə hələ uşaq olsam da, evimizdəki söhbətlərdən, az-çox görüşdüklerimizdən nəyinsə yolunda getmədiyini başa düşürdüm. Əmilərimin sübhün gözü

açılmamış çörək növbəsinə tələsmələrini, axşamətəfi bibimi işdən qarşılamaq üçün mütləq yola düşdüklerini indi də çox yaxşı xatırlayıram.

Məhəlləmizdə neft, daha sonra isə qaz doldurmaq üçün dayanan iri çənli yük avtomobilləri, qışlıq neft almaq üçün bidonlarla sıraya düzülmüş qonşular, şəhər bir stəkan isti çay içə bilməyimiz üçün nənəmin yandırdı-

ğı, daha doğrusu, yandırmaqdan çox tüstülətdiyi samovar da yadımdadır. Ata-anamın otağı isitmək üçün dəridən-qabıqdan çıxması, hər şəhər gözümlə açanda nəzərlərimi qarşılayan soyuq divarlar və o divarda qalan, lakin artıq heç bir əhəmiyyət daşımayan qaz borusu da hafizəmə əbədi həkk olunanların sırasındadır.

Bir də şəhər tezdən yollandığım məktəbin yolu var yaddaşında. Yolboyu yarıdağılmış as-

falt, hərəkət etdiyim yerin nə zamansa piyada səkisi olduğunu göstərən beton parçaları, şüşələri qırıldığı və yanacağın olmadığı üçün buz kimi olan sinif otaqları... Vaxtaşırı, növbəm çatanda neftlə işləyən sobanı yandırmaq üçün bir litrlik şüşə butulkada neft aparırdım. Havanın ayazından əllərim qarsıyıb donurdu. Sinif otağını isə tezliklə qara tüstü-duman bürüyürdü.

Bunlar təkcə mənim xatirələrim deyil. Mənimlə həmyaşıd və

məndən böyük olanların yaddaşında da yaşayan 90-cı illərin gerçəkləridir. Düşünürəm ki, hansı yaşda olmağımızdan, bu gün hansı şəraitdə yaşamağımızdan asılı olmayaraq, həmin illəri heç vaxt unutmayacağıq. Unuda bilməyəcəyik. Çünki insanın uşaqlıq yaddaşı çox qəribədir. O bəzən böyük tarix kitablarının yaza bilmədiyini bir samovarın tüstüsündə, soyuq bir sinif otağında, boş qaz borusunda, çörək növbəsində saxlayır.

Böyük tarixin canlı şahidliyi

2000-ci illərdən sonra ətrafımızda gedən dəyişiklikləri görür, təhtəlsizlik da olsa, dərk edirdim. Əslində, böyük tarixin bir parçası olmaq, ona şahidlik etmək insanda qürur hissi yaradır. Dəyişməsinə şahidlik etdiyin bir proses, bir məkan haqqında danışmaq insanın özünü də həmin tarixin bir parçasına çevirir. O vaxt bunun fərqinə varmasam da, bu gün həmin illərə baxanda bunu daha aydın başa düşürəm. Azərbaycanın inkişafında yeni mərhələnin əsası

qoyulanda mən hələ məktəbli olsam da, dəyişimin bir addım-lığındakı prosesləri görürdüm: şahidlik edir, müşahidə edir və yavaş-yavaş anlıyırdım.

2003-cü ildə Azərbaycan xalqı Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi dövlətçilik xəttinin və inkişaf strategiyasının davam etdirilməsinə səs verdi. Həmin il müstəqillik tariximizin ən həlledici məqamı idi, desək, zənnimcə, yanlışdır. Cənab Prezidentin dediyi kimi: **“Əgər tarix başqa istiqamətdə**

getsəydi, bilmək olmaz, xalqımız, dövlətimiz hansı balalar, faciələrlə üzləşə bilərdi. Hər halda, müstəqilliyimizin ilk iki ili əyani şəkildə göstərir ki, güclü lider olmadan və düşünlü siyasət olmadan istənilən ölkə, xüsusilə gənc müstəqil ölkə çox ciddi təhlükələrlə üzləşə bilər”. Bu gün ərazi bütövlüyünü tam bərpa etmiş Azərbaycana nəzər salsaq, keçdiyimiz yolun açıq mənzərəsi görünür. Tarix göz qabağındadır. Biz isə onun canlı şahidləri. Bəs həmin tarixdən ötən illər bizə nəyi göstərdi? Bu illər

Azərbaycan üçün çox böyük dəyişikliklərin, mühüm nailiyyətlərin və tarixi hadisələrin dövrünə çevrildi. Mürəkkəb geosiyasi şəraitdə, dünya siyasətində toqquşan və kəşşən strateji maraqların fonunda Azərbaycanın dinamik və dayanıqlı inkişafını təmin etmək, torpaqlarının işğaldan azad edilməsinə müvəffəq olmaq sadə məsələ deyil. Məsələnin mahiyyəti, məzmunu daha dərin və genişdir. Bütün cəbhələrdə – istər hərbi meydanında, istər diplomatiya müstəvisində, istərsə də informasiya cəbhəsində tarixi Qələbənin memarı Pre-

zident cənab İlham Əliyevdir. Öz qərarlarını verə bilən, milli və dövlət maraqlarını qoruyan, xarici siyasətini milli maraqlarının əsasında formalaşdıran dövlət qurmaq mövcud olduğumuz regionda asan məsələ deyil. Çox qısa zamanda həm dövləti, həm ordunu, həm də cəmiyyəti formalaşdırmaq və Qarabağ kimi çətin və taleyüklü məsələni birləşdirən bir dövlətə, bir missiyaya çevirmək tarixi missiyadır. Bu isə artıq dünya liderliyini çoxdan təsdiqləyən dövlət başçısının ölkəmizin gələcəyinə obyektiv baxışının, yaxud Azərbaycan realığının ifadəsidir.

Xalqa verilən söz və böyük Zəfər

Tarix cənab Prezidenti 2020-ci il Qarabağ müharibəsində qalib gəlmiş Lider kimi yazıb. Həmin Qələbə bir çox cəhətdən Onun prezidentliyinin dəst-xətinə müəyyənləşdirdiyi kimi, həm də ölkəmizə və Cənubi Qafqaz regionuna sülh gətirən Lider kimi xatırladacaq.

Qarabağın azadlığı Azərbaycan tarixinin müstəqillikdən sonra ən böyük hadisəsidir. Biz xoşbəxt nəsil ki, canlı əfsanənin şahidi olduq. Müzəffər Sərkərdə 100 illik problemə – erməni separatizminə birləşmə son qoydu. Separatizm simvolikasını əks etdirən bütün yazılar tarixin zibilxanasına atıldı.

Ötən illər xalqını, vətəninə, dövlətinə sevən bir liderin hansı nəticələrə nail ola biləcəyini əyani şəkildə göstərdi. Xalq, vətən və dövlət sevgisinin əməli işdə sübut olunması, möhkəm siyasi iradə, qətiyyət, gərgin əmək və müəyyən edilmiş inkişaf strategiyasına sədaqət Azərbaycanın tərəqqisinin əsas amillərinə çevrildi.

Siyasi fəaliyyətinin ən mühüm mərhələsinin başlanğıcında **“Mən Azərbaycan xalqına söz verirəm ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyev siyasətini davam etdirəcəyəm”**, – deyə verdiyi sözün üstündə dayanan Prezident İlham Əliyev inkişafın yeni mərhələsinə qədəm qoyan Azərbaycanı qısa zaman kəsiyində böyük tərəqqi yoluna çıxardı.

Ölkənin iqtisadi potensialı gücləndi, so-

sial layihələrin miqyası genişləndi, ordu müasirləşdirildi, Azərbaycanın beynəlxalq mövqeləri möhkəmləndi. Nəhayət, tariximizin ən böyük arzularından biri gerçəkləşdi. Qarabağ işğaldan azad edildi. Bu gün vaxtilə dağıdılmış yurd yerlərinə həyat qayıdır. Bu torpaqlarda təkcə binalar deyil, gələcək qurulur. Azərbaycan Prezidentinin bir fikri isə bütün bu proseslərin mənafehi əsasını göstərir: **“Əsas məsələ Vətən sevgisidir. İqtisadi imkanlar böyük də ola bilər, o qədər böyük olmaya da bilər. Amma əgər Vətən sevgisi varsa, məhdud iqtisadi imkanlarla da çox iş görmək olar”**.

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin dünyanın ən nüfuzlu liderlərindən biri olaraq qəbul edilməsi onun global fəaliyyətinin məntiqi nəticəsidir. O bunu qəbul etdirdi. Artıq bütün dünya bilir ki, Qafqaz regionunda vəziyyət dəyişir və bu dəyişikliklərin böyük dərəcədə təşəbbüskarı Azərbaycandır. Asiyadan Avropaya doğru uzanan geniş coğrafiyada mühüm geostrateji məntəqələrdən olan Cənubi Qafqaz bölgəsində yeni reallıqlar fonunda saatlar Bakı vaxtı ilə qurulur. Yəni şərtləri qalib və üstün tərəf olan Azərbaycan dikte edir.

Bu gün biz yeni tarixi epoxanın şahidliyik. Tarix qüdrətli şəxsiyyətlərin əməlləri ilə yadadılır, yazılır və yaşadılır. Tarix yazanlar isə əbədi yaşayır. Bu gün biz müasir Azərbaycanın tarix kitabının səhifələrini çevirməkdəyik.

Naxçıvanın yeni epoxası: blokadadan regional nəqliyyat sisteminin əsas həlqəsinə

Bəs mənim uşaqlığının yaddaşına həkk olunmuş köhnə Naxçıvan?

Naxçıvan bu gün tamamilə başqa mənzərə təqdim edir. Bu qədim diyar indi yalnız blokadanın yaratdığı məhdudiyyətləri arxada qoymur, eyni zamanda yeni iqtisadi inkişaf modelinə keçid edir: sənaye parkları istehsalı, enerji layihələri energetikanı, müasir suvarma sistemləri kənd təsərrüfatını, dəmir yolu və nəqliyyat dəhlizləri isə logistika və ticarəti hərəkətə gətirəcək. Bu sahələrin bir-birini tamamlaması iqtisadiyyatın daha şaxələndirilmiş və dayanıqlı modelinin formalaşmasına imkan verəcək.

Ən mühüm dəyişiklik isə düşüncə və yanaşmadadır. Artıq Naxçıvanın inkişafına yalnız mövcud ehtiyacların ödənilməsi prizmasından baxılmır. Qarşıya daha böyük hədəflər qoyulur: daha çox istehsal, daha çox investisiya, daha çox ixrac, daha geniş nəqliyyat imkanları və Avropa ilə daha sıx iqtisadi tərəfdaşlıq. Zəngəzur dəhlizinin reallaşması isə muxtar respublikanı regional nəqliyyat sisteminin mühüm həlqəsinə çevirəcək. Bu da Naxçıvan üçün yeni tranzit, logistika, ticarət və xidmət imkanları deməkdir.

Naxçıvanın dünənə ilə bu gününü müqayisə edən insanlar nələrə sahib olduqlarını daha yaxşı bilirlər. Çünki bəzi dəyişiklikləri rəqəmlərlə, layihələrin siyahısı ilə ifadə etmək mümkün olsa da, bəzilərini yalnız

xatirələrlə ölçmək olar. Mənim üçün Naxçıvandakı dəyişiklik məhz belədir: 90-cı illərdə soyuq divarlara baxan uşaq bu gün müasir şəhərin küçələrinə baxır. Neft sobasının qara tüstüsünü xatırlayan uşaq bu gün işıqlı evlərə, abad küçələrə, modern binalara baxır. Bir vaxtlar divardakı qaz borusuna ümid kimi baxan uşaq bu gün həmin ümidin gerçəyə çevrildiyini görür.

Naxçıvan bu gün dünənə sabahın qovuşduğu bir məkan, gözümlərin qarşısında gerçəyə çevrilən bir arzusun ifadəsidir. Etiraf edək ki, çoxlarının həsəd apara biləcəyi bir gerçəklikdir. Hər bir azərbaycanlının Prezidenti olmağı bacaran Liderin yaratdığı bu gerçəklik dünyanın arzusu, bu günün isə qürur mənbəyidir.

P.S. Əslində, əvvəldə qeyd etdiyim o qaz borusu mənim üçün heç vaxt, sadəcə, divardakı bir metal parçası olmayıb. O, böyük bir ümidin simvolu idi. Yenidən mavi yanacağın şölələnməsinə olan inamın simvolu... Uzun illər, hətta həyatımıza yeni qaz xətti çəkilənədək, 2005-ci ilə qədər o boru öz yerində qaldı. Bu gün geriye baxanda anlayıram ki, həmin boru daha böyük bir mənanı da ifadə etmişdir. O, insanların öz liderinə, öz dövlətinə, sabahı olan inamının simvolu imiş. Bəlkə də, həyatın ən gözəl tərəfi budur: *bir vaxtlar yalnız arzu etdiyin gerçəkliyin içində yaşamaq.*

✍ Məmməd BABAYEV

Zəfərə apararı tarixi yol, əbədiləşən 44 gün

(əvvəli 1-ci səhifədə)

44 günlük savaşı gedışı bu hazırlığın nəticələrini bütün aydınlığı ilə göstərdi. Azərbaycan Ordusu qısa müddətdə bir-birinin ardınca mühüm əraziləri azad etdi. Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan və Qubadlı şəhərləri, Hadrut və Suqovuşan qəsəbələri, çoxsaylı kəndlər və strateji yüksəkliklər Azərbaycan Ordusunun nəzarətinə qaytarıldı. Rəsmi məlumatlara görə, 44 gün ərzində 300-dən çox yaşayış məntəqəsi və mühüm strateji yüksəkliklər işğaldan azad edildi.

Zəfər yürüşünün arxasında Azərbaycan əsgərinin misilsiz qəhrəmanlığı dayanırdı. Hər bir yüksəklik, hər bir kənd, hər bir şəhər ağır döyüşlər və böyük fədakarlıq hesabına azad edildi. Əsgər və zabitlərimiz ən mürəkkəb relyef şəraitində, dağlarda, meşələrdə və sıldırım qayalıqlarda irəliləyərək hərbi tariximizə yeni qəhrəmanlıq səhifələri yazdılar. Bu yolun ən parlaq səhifələrindən biri isə Şuşanın azad edilməsi oldu. Noyabrın 8-də Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı, Qarabağın tacı sayılan Şuşanın azad olunması müharibənin gedişində həlledici dönüş yaratdı. Prezident İlham Əliyev çıxışlarında Şuşanın azad edilməsindən sonra hərbi əməliyyatların faktiki olaraq başa çatdığını vurğulayıb.

Şuşa əməliyyatı Azərbaycan əsgərinin döyüş ruhunun, iradəsinin və peşəkarlığının ən parlaq nümunələrindən biri kimi tarixə düşdü. Sıldırım qayalara qalxaraq ağır relyef şə-

raitində şəhərə daxil olan, əlbəyaxa döyüşdə düşməni məğlubbiyyətə düşər edən hərbiçilərimiz yalnız strateji əhəmiyyətli şəhəri, məntəqəni deyil, xalqımızın milli-mədəni yaddaşının mühüm simvollarından birini azad etdilər. Şuşada üçrəngli bayrağımızın yenidən dalğalanması otuz ildən artıq davam edən həsrətin sona çatmasının rəmzinə çevrildi.

Zəfərin hər səhifəsinin arxasında bir qəhrəmanlıq, bir igidlik nümunəsi yer alır. Vətən müharibəsində Azərbaycan övladları doğma torpağın azadlığı uğrunda canlarından keçdilər. Onların qəhrəmanlığı 44 günlük müharibəni yalnız hərbi qələbə deyil, həm də milli iradənin, Vətən sevgisinin və fədakarlığın tarixə çevrildiyi böyük mənəvi hadisə kimi yaddaşlara həkk etdi. Şəhidlərimizin hər birinin həyat hekayəsi, döyüş yolu bu Zəfər salnaməsinin ayrıca bir səhifəsidir. Onlar doğma torpaqların azadlığını öz həyatlarından üstün tutdular. Bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə dalğalanan Azərbaycan Bayrağında igidlərin qanı, yenidən qurulan şəhər və kəndlərdə onların arzuları, doğma yurda qayıdan insanların sevincində isə onların müqəddəs əmanəti var.

Vətən müharibəsinin Zəfərlə nəticələnməsində xalqın həmrəyliyi də mühüm amillərdən biri oldu. Ön cəbhədə əsgər və zabitlər, arxa cəbhədə isə milyonlarla insan eyni amal ətrafında birləşdi. Xalqın döv-

lənə və orduya dəstəyi, milli birlik və həmrəylik müharibənin mənəvi dayaqlarını daha da möhkəmləndirdi. Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il dekabrın 2-də imzaladığı Anım Günü haqqında Sərəncamda da Azərbaycan xalqının bir yumruq kimi birlik və həmrəylik nümayiş etdirdiyi vurğulanır.

Bu tarixi prosesdə ən həlledici amillərdən biri isə Prezident İlham Əliyevin siyasi iradəsi və düşməni lərzəyə salan “dəmir yumruğu” idi. Dövlət başçısı müharibənin ilk günündən etibarən hərbi, siyasi və diplomatik istiqamətləri vahid xətt üzrə əlaqələndirdi. Döyüş meydanında gedən mübarizə beynəlxalq informasiya və diplomatik müstəvidə aparılan fəaliyyətlə tamamlandı. Azərbaycanın mövqeyinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, xarici media qurumlarına verilən çoxsaylı müsahibələr və beynəlxalq platformalardakı fəallıq müharibənin siyasi-informasiya cəhəsinin də mühüm hissəsini təşkil etdi. Nəticədə, Azərbaycan Ordusunun döyüş meydanındakı üstünlüyü siyasi nəticələrlə tamamlandı. Noyabrın 10-da imzalanan Üçtərəfli Bəyanatla hərbi əməliyyatların dayandırılması razılaşdırıldı, Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının bir güllə atılmadan Azərbaycana qaytarılması təmin edildi. Bununla da 30 ilə yaxın da-

vam edən işğalın aradan qaldırılması istiqamətində mühüm tarixi mərhələ uğurla başa çatdı. 44 günlük Vətən müharibəsinin milli iradə, milli ruh, milli ləyaqət təntənəsi olduğunu vurğulayan Prezident İlham Əliyev deyib: **“Biz Qələbəni döyüş meydanında qazandıq. 300-dən çox şəhər və kənd döyüş meydanında işğaldan azad edildi. Biz qan tökərək, şəhidlər verərək bu Qələbəni əldə etdik və düşməni məcbur etdik ki, bizim qabağımızda diz çöksün və kapitulyasiya aktına imza atsın”**.

Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il dekabrın 2-də imzaladığı Sərəncamla hər il sentyabrın 27-sinin ölkəmizdə “Anım Günü” kimi qeyd olunması qərara alındı. Sərəncamda bu qərarın Vətən müharibəsində qəhrəmancasına döyüşmüş, Azərbaycan Bayrağını işğaldan azad edilmiş torpaqlarda dalğalandırmış və ölkənin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş əsgər və zabidlərə, bütün şəhidlərə dərin ehtiram əlaməti olaraq qəbul edildiyi bildirilir. Bu baxımdan, 27 sentyabr həm qan yaddaşdır, həm də Zəfər yolunun başlanğıcıdır. Anım Günü'nün təsis edilməsi şəhidlərimizin xatirəsinin dövlət səviyyəsində əbədiləşdirilməsi ilə yanaşı, gələcək nəsillərə Vətən müharibəsinin hansı ağır sınaqlardan keçərək qazandığını çatdırmaq baxımından da mühüm əhəmiyyət daşıyır. Anım Günü'ndə biz şəhidlərimizi yad etməklə yanaşı, həm də onların uğrunda can verdikləri torpağın, dövlətin və milli birliyin məsuliyyətini dərk edirik. Çünki şəhidlərin xatirəsinə ən böyük ehtiram onların uğrunda mübarizə apar-

dıqları Azərbaycanın daha da güclü, təhlükəsiz və firavan gələcəyinin təmin olunmasıdır. 27 sentyabrdan 8 noyabra qədər uzanan 44 günlük yol Azərbaycan tarixinin ən mühüm dönüş nöqtələrindən birini yaratdı. Bu yolun təməlinə Ali Baş Komandanın siyasi iradəsi, Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığı, zirvəsində Şuşa Zəfəri, hər səhifəsində şəhidlərimizin müqəddəs fədakarlığı, bütün bunların arxasında isə xalqın birliyi, həmrəyliyi dayanır.

27 sentyabr Vətən uğrunda canından keçən şəhidlərimizin müqəddəs xatirəsinin, qazilərimizin qəhrəmanlığının və Azərbaycan əsgərinin misilsiz rəşadətindən təcəssümüdür. Bu tarixdə başlayan yol 44 gün sonra Şuşada Zəfər zirvəsinə çatdı və Azərbaycanın tarixində yeni səhifə açdı. Bu Zəfər bir gündə qazanılmadı. Onun arxasında illərlə davam edən dövlət quruculuğu, güclü ordu, siyasi iradə, xalqın həmrəyliyi və Vətən sevgisi dayandı. 44 gün ərzində yazılan qəhrəmanlıq salnaməsi isə göstərdi ki, milli iradə və birlik qarşısında ən ağır sınaqlar belə dəf edilə bilər. Şəhidlərimizin qanı ilə yazılan, əsgər və zabitlərimizin qəhrəmanlığı ilə tarixiləşən bu yol Azərbaycanın Zəfər yoludur. Bu yolun hər addımı gələcək nəsillərə bir həqiqəti xatırladır: Vətən yalnız qorunan torpaq deyil, uğrunda yaşanan, mübarizə aparılan və can verilən müqəddəs dəyərdir. 27 sentyabr isə həmin müqəddəs yolun yaddaşlarda əbədiləşən başlanğıcıdır.

✍️ Nail ƏSGƏROV

Azərbaycan Ordusunun düşməinə “sentyabr dərsləri”

27 sentyabr 2020-ci il: 44 gündə Zəfər qazandıq

Bu, 30 illik işğaldan bezən xalqın öz qüruru və şərəfi uğrunda mübarizəsi, həm də susqunluğu ilə işğala faktiki olaraq dəstək verən dünyanın ədalətsizliyinə etirazı idi. “Qarabağ Azərbaycanıdır!” şüarı ilə irəli atılan ordumuzun qələbə xəbəri bütün dünyada əks-səda verdi. 30 ildir, möhkəmləndirilən və “keçilməz” adlandırılan istehkamlar cəmi bir neçə saata yarıldı. İgid oğullarımızın gücü qarşısında tab gətirə bilməyən erməni ordusu pərən-pərən düşdü. Azərbaycan xalqı 44 gün ərzində təkcə Ali Baş Komandanı, ordusu, həkimi ilə deyil, müəllimi, tələbəsi, təqaüdcüsü, satdığı meyvələri əsgərlərə bağışlayan kəndlisi ilə də tarix yazdı. Cəmi 44 gündə 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd döyüş meydanında işğaldan azad edildi. Ümumilikdə isə hərbi əməliyyatlar nəticəsində 300-dən çox yaşayış məntəqəsi və bir çox strateji yüksəkliklər düşməndən təmizləndi. 10 noyabr bəyanatı isə illərdir, “yenilməz ordusu” ilə fəxr edən ermənilər üçün biabırçılıq, azərbaycanlılar üçün isə mütləq qələbə idi.

12-14 sentyabr 2022-ci il: 48 saatda düşmənin cavabını qətiyyətlə verdik

2020-ci il 10 noyabr Üçtərəfli Bəyanatı ilə üzərinə götürdüyü öhdəliklərdən yayınan Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqlarını Qarabağdan çıxarmadı. Əksinə, bölgəyə yeni texnika, miniatür raket sistemləri gətirildi, mülki və hərbi hədəflərə

qarşı ard-arda təxribatlar törədildi. Azərbaycan dövləti isə bu müddət ərzində dəfələrlə sülhə çağırırdı, hər bir məsələnin danışıqlar yolu ilə həllinə çalışdı. Lakin separatçı rejim qondarma “seçkilər” keçirir, dövlətimizin ərazi bütövlüyünə qarşı bəyanatlar verirdi. Ordumuzun mütləq qələbəsi ilə başa çatan 44 günlük Vətən müharibəsindəki ağır məğlubiyyətdən sonra da xislətlərinə uyğun davranan ermənilərin təxribat törətməkdən əl çəkməmələrinin səbəbi isə Cənubi Qafqazda gərginliyin qalmasında maraqlı olan qüvvələrin separatçıları qızışdırması, onları silahlandırması faktı idi.

Vətən müharibəsində qazandığımız qələbəni hələ də həzm edə bilməyən qüvvələrin dəstəyi ilə yenidən torpaqlarımıza sahiblənməyə çalışan erməni silahlı birləşmələri sakit dayanmır, tez-tez təxribat törədirdilər. 2022-ci ilin avqustunda və 12-14 sentyabrda Ermənistan silahlı qüvvələrinin Basarkeçər, İstisu, Qarakilsə və Gorus yaşayış məntəqələri istiqamətində yerləşən bölmələri tərəfindən Azərbaycan Ordusunun Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisindəki bəzi mövqeləri, sı-

ğınacaqlar və dayaq məntəqələri müxtəlif çaplı silahlar, o cümlədən minaatanlardan intensiv atəşə tutuldu. Azərbaycan və Ermənistan arasında silahlı toqquşmada Azərbaycan Ordusu növbəti dəfə düşmənin cavabını qətiyyətlə verdi. Beləliklə, ərazilərimizə göz dikən, yeni yüksəkliklər ələ keçirmək istəyən işğalçıların arzuları ürəklorində qaldı. Terrorçu qruplar bir daha məğlubiyyətə uğradıldı və susduruldu. Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın istiqamətlərində genişmiqyaslı təxribat törədən Ermənistan silahlı qüvvələrinin diversiya qrupları məhv edildi.

20 sentyabr 2023-cü il: 23 saat 43 dəqiqədə separa- tizmə son qoyuldu

Hələ də susmaq fikri olmayan terror qruplarının 2023-cü ilin sentyabrında törətdikləri terror aktları vəziyyəti dözülməz həddə çatdırdı. Öhmədböyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda minaların partlaması nəticəsində mülki şəxslər və hərbi qulluqçular şəhid oldu. Bütün bunlar göstərdi ki, separatçılar həm Azərbaycanın suverenliyinə, həm də bölgədə sülhə ən böyük təhlükədir.

kədir. Bu da 2023-cü ilin 19-20 sentyabrında lokal xarakterli anti-terror əməliyyatının həyata keçirilməsini labüd etdi.

Cəmi 23 saat 43 dəqiqə davam edən əməliyyat nəticəsində separatizmə son qoyuldu, Ermənistan silahlı qüvvələrinin qalıqları torpaqlarımızdan çıxarıldı, qondarma rejim ləğv edildi və dövlətimizin konstitusiya quruluşu tam bərpa olundu. Sentyabrın 28-də qondarma rejimin rəhbərliyi özünü ləğv etmək barədə sənəd imzaladı. Beləliklə, Qarabağda separatizmə tamamilə son qoyuldu və Azərbaycan öz dövlət suverenliyini bərpa etdi.

Bu qətiyyətli addım Azərbaycanın gücünü, ərazi bütövlüyünü müdafiə etmək əzmini və xalqımızın təhlükəsizliyini təmin edən iradəsini bütün dünyaya nümayiş etdirməklə yanaşı, qondarma qurumun nümayəndələrinin yarımçıq qalan “arzularını” da gerçəkləşdirdi. “Erməni tankları Bakı-nın mərkəzində olacaq, biz Bakıda çay içəcəyik” deyənlərin ilk arzusu Qələbə paradında, ikinci arzusu isə Bakı şəhərindəki təcridxanada yerinə yetdi.

İrəvanın “ev tapşırığı” həllini gözləyir

Regionda illərdir, yanan və təkcə iki dö-

lən yox, Cənubi Qafqazın inkişafına ən böyük maneə olan müharibə ocağının söndürülməsi qarşısında yeni-yeni üföqlərin açılmasına zəmin yaratdı. Danılmaz həqiqətdir ki, Cənubi Qafqazın gələcək taleyi iki dövlət arasında imzalanacaq sülh müqaviləsindən asılıdır. Azərbaycan bu sülhün təmin olunması üçün lazımı bütün addımları atır. Lakin Azərbaycanla yekun sülh sazişinin hüquqi cəhətdən qüvvəyə minməsi və regionda dayanıqlı sülhün təmin olunması üçün İrəvanın icra etməli olduğu hüquqi və siyasi öhdəliklər də var. İlk olaraq Ermənistan öz konstitusiyasını dəyişdirməli və orada yer alan Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını tamamilə çıxarmalıdır. Belə ki, Ermənistan konstitusiyasının preambula hissəsində ölkənin müstəqillik bəyannaməsinə istinad olunur. Həmin bəyannamədə isə Ermənistan ilə “Dağlıq Qarabağ”ın “birləşməsi” qeyd edilib. Azərbaycan dövləti qətiyyətlə bildirir ki, bu bənd ləğv edilmədən imzalanacaq hər hansı sülh müqaviləsi gələcəkdə Ermənistanda hakimiyyətə gələ biləcək revansist qüvvələr tərəfindən hüquqi cəhətdən şübhə altına alın bilər.

Sülhün tam bərqərar olması üçün Ermənistanın müxtəlif beynəlxalq instansiyalarda (məsələn, Haaqa Məhkəməsinə) Azərbaycana qarşı qaldırdığı hüquqi iddiaları və ittihamları geri götürməsi də qonşu dövlətin qarşısında duran öhdəliklərdəndir. Regional kommunikasiyaların, xüsusilə Zəngəzur dəhlizinin açılması isə əsas tələblər arasındadır. Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasını birləşdirəcək nəqliyyat və kommunikasiya xətlərinin təhlükəsizliyinin və maneəsiz hərəkətinin təmin edilməsi istiqamətində konkret hüquqi və praktiki addımların atılması region üçün də vacibdir.

2025-ci il 8 avqustda Vaşinqtonda sülh sazişinin mətninin parafanmasından sonra bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi yekun sənədin imzalanması üçün əsas şərt kimi müəyyən edilib. Ermənistanın qarşısında duran əsas “ev tapşırıqları”ndan hələ ki, heç birinin tam olaraq həll edilməməsi sülhün gəlişini gecikdirir. Öminik ki, 2020-2023-cü illərdə ermənilərə öz gücü ilə dərs keçən ordumuzun Ali Baş Komandanının İrəvana verdiyi “ev tapşırıqları” tezliklə öz həllini tapacaq. Qafqazda 200 ildən çoxdur, davam edən ədalətsizliyə son qoyulacaq.

✍ Ramiyə ƏKBƏROVA

O.M.Muradovun Naxçıvan Muxtar Respublikası Babək Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 141-ci maddəsini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Ovni Mehbali oğlu Muradov Naxçıvan Muxtar Respublikası Babək Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilsin.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 24 sentyabr 2026-cı il

Səlahiyyətli nümayəndə tərəfindən növbəti vətəndaş qəbulu keçirilib

Sentyabrın 19-da Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Ceyhun Cəlilov tərəfindən növbəti

vətəndaş qəbulu keçirilib.

Qəbul zamanı vətəndaşların, o cümlədən şəhid ailəsi üzvlərinin və müharibə iştirakçılarının müraciətləri dinlənilib. Müraciətlər,

əsasən, sosial təminat, məşğulluq, əlilliyin təyinatı, kommunal xidmətlər, eləcə də digər sosial məsələləri əhatə edib.

Ceyhun Cəlilov hər bir müraciətə həssaslıqla yanaşıldığını vurğulayaraq qaldırılan məsələlərin

qanunvericiliyin tələblərinə uyğun şəkildə araşdırılacağını və onların həlli istiqamətində zəruri tədbirlərin görülcəyini bildirib.

Qəbul zamanı qeyd olunub ki, vətəndaş müraciətlərinin dinlənilməsi, onların sosial problemlərinin ope-

rativ həlli, eləcə də şəhid ailələri və müharibə iştirakçılarına xüsusi diqqət göstərilməsi dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir.

Bu istiqamətdə vətəndaş qəbul-
larının mütəmadi olaraq davam etdirildiyi diqqətə çatdırılıb.

Mədəniyyət naziri Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfər edib

Sentyabrın 24-də Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Adil Kərimli Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfər edib.

Səfər çərçivəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Ceyhun Cəlilov və mədəniyyət naziri Adil Kərimli Naxçıvan şəhərinin mərkəzi meydanında ucaldılmış Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət ediblər. Abidə önünə gül dəstələri düzülüb, Ulu Öndərin xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfər edib

Sentyabrın 25-də Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi, general-mayor Mürsəl İbrahimov Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfər edib.

Səfər çərçivəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Ceyhun Cəlilov və general-mayor Mürsəl İbrahimov Naxçıvan şəhərinin mərkəzi meydanında ucaldılmış Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət ediblər. Abidə önünə gül dəstələri düzülüb, Ulu Öndərin xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Ali Məclisin komitə iclasları keçirilib

Sentyabrın 21-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Hüquq siyasəti komitəsinin iclası keçirilib.

Komitə sədri Əjdər Əliyev 2026-cı il payız sessiyasının əvvəlində Hüquq siyasəti komitəsinin öz işi barədə hesabatını nəzərə çatdırıb. Vurğulanı ki, ötən dövrdə keçirilən komitə iclaslarında müzakirə olunan qanun layihələrinə Ali Məclisdə baxılmasına dair rəylər verilib. Komitə sədri deyib ki, ötən müddətdə seçicilərlə mütəmadi görüşlər keçirilib, onların müraciətləri dinlənilib, qaldırılan məsələlərlə bağlı müvafiq işlər görülmüşdür.

İclasda gündəlikdə duran məsələ ilə bağlı komitə üzvlərinin çıxışları dinlənilib, müzakirələr aparılıb.

Sentyabrın 22-də Naxçıvan

Muxtar Respublikası Ali Məclisinin İqtisadi siyasət komitəsinin iclası keçirilib.

Komitə sədri Mübariz Bayramov iclasda Ali Məclisin 2026-cı il payız

sessiyasının əvvəlində rəhbərlik etdiyi komitədə görülən işlər barədə hesabatla çıxış edib.

Sonda məsələ ilə əlaqədar komitə üzvlərinin çıxışları dinlənilib.

Sentyabrın 23-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Humanitar siyasət komitəsinin

iclası keçirilib.

İclasda komitə sədri Cənnəməddin Cənnəmməddov Ali Məclisin 2026-cı il payız sessiyasının əvvəlində rəhbərlik etdiyi komitədə görülən işlər barədə hesabatla çıxış edib.

Sonda məsələ ilə əlaqədar komitə üzvlərinin çıxışları dinlənilib.

Sentyabrın 24-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sosial siyasət komitəsinin iclası keçirilib.

Komitə sədri Zeynəb Quliyeva Ali Məclisin 2026-cı ilin payız

sessiyasının əvvəlində rəhbərlik etdiyi komitədə görülən işlər barədə hesabatla çıxış edib.

Sonda məsələ ilə əlaqədar komitə üzvlərinin çıxışları dinlənilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidməti

Naxçıvan Muxtar Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və qurumlarının rəhbərləri tərəfindən 2026-cı ilin oktyabr ayında şəhər və rayonlarda keçiriləcək vətəndaş qəbullarının cədvəli

S/n	Qəbulu keçiriləcək mərkəzi icra hakimiyyəti orqanının rəhbəri	Qəbulun keçiriləcəyi şəhər, rayon	Qəbulun keçiriləcəyi gün
1.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Fərid Bağırzadə	Ordubad	01.10.2026
2.	“Naxçıvan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi” publik hüquqi şəxsin İdarə Heyəti sədrinin müavini, sədr vəzifəsini müvəqqəti icra edən Nihad Qurbanov	Şahbuz	07.10.2026
3.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının ekologiya və təbii sərvətlər naziri Xanlar Mustafayev	Şərur	08.10.2026
4.	Naxçıvan Muxtar Respublikası səhiyyə nazirinin müavini, nazir vəzifəsini müvəqqəti icra edən Rəşadət Nəbatov	Ordubad	08.10.2026
5.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri Rafail Quliyev	Şərur	15.10.2026
6.	Naxçıvan Muxtar Respublikası rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini, nazir vəzifəsini müvəqqəti icra edən Azər Məmmədrəhimov	Culfa	15.10.2026
7.	Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rəhilə Seyidova	Kəngərli	16.10.2026
8.	Naxçıvan Muxtar Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri Səfəralı Nəsirov	Şahbuz	16.10.2026
9.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadiyyat naziri Kazım Hüseynəliyev	Kəngərli	22.10.2026
10.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin rəis müavini, rəis vəzifəsini müvəqqəti icra edən Nurlan Fətəliyev	Culfa	22.10.2026

Vətəndaşların qəbulu müəyyən edilmiş günlərdə saat 11⁰⁰-da başlayır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin deputatlarının
2026-cı ilin oktyabr ayında vətəndaşların qəbulu cədvəli

Nö	Deputat	Tarix, saat və yer	Əlaqələndirici şəxslər və əlaqə nömrələri				
1.	1 sayılı Sədərək seçki dairəsi üzrə İsmayilov Mahir İslam oğlu	16.10.2026, saat 10 ⁰⁰ , Sədərək rayonu, Heydərabad qəsəbə inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Əhmədli Abbas Paşa oğlu, 060-570-70-60	25.	26 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Orucov Asəf Yunis oğlu	14.10.2026, saat 17 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, 11 nömrəli tam orta məktəbin binası	Əliyev Səfər Səxavət oğlu, 060-485-25-85 Məmmədova Ziniyət Zakir qızı, 060-544-23-13
2.	2 sayılı Dəmirçi seçki dairəsi üzrə Quliyeva Zeynəb Kərim qızı	16.10.2026, saat 10 ⁰⁰ , Sədərək rayonu, Dəmirçi kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Novruzov Elçin Abil oğlu, 060-569-45-73	26.	27 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Məmmədzadə Vüsal Əziz oğlu	14.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, 11 nömrəli tam orta məktəbin binası	Məmmədli Rəyal Vüsal oğlu, 060-200-54-64
3.	3 sayılı Maxta seçki dairəsi üzrə Şıxəliyev Emin Arif oğlu	16.10.2026, saat 16 ⁰⁰ , Şərur rayonu, Kərimbəyli kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Abbasov Hüseyn Mübariz oğlu, 060-515-05-51	27.	28 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Babayeva Təhminə Adil qızı	09.10.2026, saat 17 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, Qönçəbəyim və Svetlana Məmmədova küçələri, sayyar qəbul	Cəlilzadə Səkinə Əhməd qızı, 051-310-55-38
4.	5 sayılı Çomaxtur seçki dairəsi üzrə Nəcəfsoy Pərvin Vidadi qızı	12.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Şərur rayonu, Xələc kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Nəcəfsoy Aqil Yediyar oğlu, 050-405-43-85	28.	29 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Məmmədov Bəhrüz Qıbləli oğlu	23.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, 7 nömrəli tam orta məktəbin binası	Rəhimov Vüsal Musa oğlu, 060-333-00-23
5.	6 sayılı Çərçiboğan seçki dairəsi üzrə Babayeva Aynur Arif qızı	12.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Şərur rayonu, Qarahəsənli kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Məmmədova Nuranə Arif qızı, 077-372-39-98	29.	30 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Əhmədova Şəhla Hüseyn qızı	06.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, Naxçıvan Şahmat Mərkəzinin binası	Sadiqlı Arzu Rza qızı, 060-384-34-30
6.	7 sayılı Xanlıqlar seçki dairəsi üzrə Novruzov Azad Sevindik oğlu	14.10.2026, saat 10 ³⁰ , Şərur rayonu, Xanlıqlar kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Bağırov Turqay Faiq oğlu, 060-550-20-20	30.	31 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Məmmədov Nazim Məmməd oğlu	07.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, 17 nömrəli tam orta məktəbin binası	Hüseynov Sərvər Zeyqəm oğlu, 050-364-05-06
7.	8 sayılı Düdəngə seçki dairəsi üzrə Bayramov Mübariz Rəcəb oğlu	15.10.2026, saat 15 ³⁰ , Şərur rayonu, Düdəngə kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	İmanov Eldar Yaşar oğlu, 051-927-64-62	31.	32 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Qasimov Əziz Kamal oğlu	01.10.2026, saat 16 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, 35 və 36-cı məhəllələr, sayyar qəbul	Rəhimov İntiqam Rəhim oğlu, 055-873-85-86
8.	9 sayılı Mahmudkənd seçki dairəsi üzrə Şükürov Kamil Qəzənfər oğlu	23.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Şərur rayonu, Məmmədsabir kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Əliyev Mehman Vəli oğlu, 050-647-50-04	32.	33 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Dünyamaliyeva Aysel Məmməd qızı	09.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, 1 nömrəli tam orta məktəbin binası	Sadiqlı Arzu Rza qızı, 060-384-34-30
9.	10 sayılı Şərur şəhər seçki dairəsi üzrə Hacıyeva Sevil Məhəmmədli qızı	08.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Şərur rayonu, Şəhriyar kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	İsmayilov Tural Səid oğlu, 060-206-60-60	33.	34 sayılı Şahbuz şəhər seçki dairəsi üzrə Rüstəмова Gülşad Qəzənfər qızı	09.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Şahbuz rayonu, Külüs kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Rzayev Əli Firudin oğlu, 050-337-69-44
10.	11 sayılı Aşağı Yaycı seçki dairəsi üzrə Həsənova Sevinc Nəsrəddin qızı	16.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Şərur rayonu, Şahbulaq Kənd Mərkəzi	Fərəcova Günel Nəsrəddin qızı, 051-757-33-14	34.	35 sayılı Kolanı seçki dairəsi üzrə Tarverdiyeva Gülxarə Budaq qızı	08.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Şahbuz rayonu, Kükü kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Məmmədli Səid Mehrab oğlu, 060-400-30-51
11.	12 sayılı İbadulla seçki dairəsi üzrə Məmmədov Məmməd Kərəm oğlu	15.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Şərur rayonu, Vərməziyar kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Məmmədli Cınarə Məmməd qızı, 077-322-86-86	35.	36 sayılı Badamlı qəsəbə seçki dairəsi üzrə Məmmədov Ramiz Gülməmməd oğlu	09.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Şahbuz rayonu, Sələsüz kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası; saat 16 ⁰⁰ , Dəydaqlı kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Qasimov Bəhlul Fərəməz oğlu, 060-543-24-29
12.	13 sayılı Püsyən seçki dairəsi üzrə Novruzov Rafiq Novruz oğlu	15.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Şərur rayonu, Aşağı Daşarx kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası; Oğuzkənd və Aşağı Daşarx kənd sakinləri ilə görüş	İmanov Eldar Yaşar oğlu, 051-927-64-62	36.	37 sayılı Culfa şəhər seçki dairəsi üzrə Əliyev Əjdər Zahid oğlu	14.10.2026, saat 10 ⁰⁰ , Culfa şəhər inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Məmmədov Rəhman Abasət oğlu, 055-592-42-18, 077-569-43-65
13.	14 sayılı Qarabağlar seçki dairəsi üzrə Zeynalov Təbriz Eyvaz oğlu	16.10.2026, saat 10 ⁰⁰ , Kəngərli rayonu, Qarabağlar kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Cəlilov İbrahim Elman oğlu, 050-707-20-12	37.	38 sayılı Yaycı seçki dairəsi üzrə Xudiyev Rza Əli oğlu	16.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Culfa rayonu, Camaldın kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Canbaxşıyev Səməd Canbağış oğlu, 050-263-86-85
14.	15 sayılı Qıvrəq seçki dairəsi üzrə Orucova Xəzəngül Yunis qızı	05.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Kəngərli rayonu, Böyükdüz kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Məmmədova Şənay Bəhlul qızı, 055-503-08-25	38.	39 sayılı Bənəniyar seçki dairəsi üzrə Abdullayev Qəzənfər İsmayıl oğlu	20.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Culfa rayonu, Kırna kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Əsgərov Elnur Lazar oğlu, 055-299-15-99, 060-211-82-42
15.	16 sayılı Xok seçki dairəsi üzrə Məmmədov Mövlan Ələddin oğlu	07.10.2026, saat 12 ⁰⁰ , Kəngərli rayonu, Xok kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Hacızadə Qorxmaz Vahid oğlu, 050-749-63-10	39.	40 sayılı Saltaq seçki dairəsi üzrə Canməmmədov Canməmməd Ramiz oğlu	14.10.2026, saat 10 ⁰⁰ , Culfa rayonu, Ərəfsə kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Təhməzov Rafiq Rafiq oğlu, 060-406-07-77
16.	17 sayılı Nəhrəm seçki dairəsi üzrə Cəfərov Rauf Mehralı oğlu	23.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Babək rayonu, Nəhrəm qəsəbə inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Abutalıbov Mədət Arif oğlu, 050-740-20-40	40.	41 sayılı Ordubad şəhər seçki dairəsi üzrə Məmmədov Bəxtiyar İbrahim oğlu	08.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin inzibati binası 22.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin inzibati binası	Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Aparatının Sənəd dövriyyəsi və vətəndaş müraciətləri ilə iş şöbəsi, 036-544-01-43
17.	18 sayılı Nəhrəm seçki dairəsi üzrə Rzayev Teymur Yaqub oğlu	09.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Babək rayonu, Nəhrəm qəsəbə inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Axundov Simral Fərəc oğlu, 050-289-05-78	41.	42 sayılı Aşağı Əndəmic seçki dairəsi üzrə Abdullayev Arzu Kamal oğlu	08.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin inzibati binası 15.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Ordubad rayonu, Şəhriyar qəsəbə inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası 22.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin inzibati binası	Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Aparatının Sənəd dövriyyəsi və vətəndaş müraciətləri ilə iş şöbəsi, 036-544-01-43
18.	19 sayılı Babək şəhər seçki dairəsi üzrə Allahverdiyeva Həbibə Rəşad qızı	02.10.2026, saat 10 ⁰⁰ , Babək rayonu, Babək şəhəri, sayyar qəbul	Fərzaliyeva Nüşanə İntiqam qızı, 051-923-54-56	42.	43 sayılı Vənənd seçki dairəsi üzrə Nəbiyev Ramil Paşa oğlu	08.10.2026, saat 15 ³⁰ , Ordubad rayonu, Vənənd kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Əhmədov Ziyad Mehman oğlu, 070-280-75-01
19.	20 sayılı Zeynəddin seçki dairəsi üzrə Həşimov Əli Həsənqulu oğlu	13.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Babək rayonu, Zeynəddin kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	İbrahimov Namin Cabbar oğlu, 060-398-20-25	43.	44 sayılı Dəstə seçki dairəsi üzrə Rzayev Elmar İlqar oğlu	09.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Ordubad rayonu, Çənnəb kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Rzayev Elmir Elmar oğlu, 055-317-62-01
20.	21 sayılı Sirab seçki dairəsi üzrə Qənbərov Qafar Tahar oğlu	14.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Babək rayonu, Məmmədrza Dizə kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası; Kalbaoruc Dizə kənd sakinləri ilə görüş	Qənbərli Gülcən Qafar qızı, 060-201-41-01	44.	45 sayılı Sabirkənd seçki dairəsi üzrə Əhmədova Gülxarə Mənaif qızı	09.10.2026, saat 12 ⁰⁰ , Ordubad rayonu, Xurs kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Əlizadə Polad Pərviz oğlu, 060-441-26-29
21.	22 sayılı Şıxmahmud seçki dairəsi üzrə Məmmədov Üzeyir Səyyad oğlu	14.10.2026, saat 14 ⁰⁰ , Babək rayonu, Gülşənabad Kənd Mərkəzi	Həsənəliyev Fərid Rasim oğlu, 060-541-94-95				
22.	23 sayılı Cəhri seçki dairəsi üzrə Bayramova Ülker İmamqulu qızı	15.10.2026, saat 12 ⁰⁰ , Babək rayonu, Cəhri qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbin binası	Quliyev Emil Orxan oğlu, 077-545-85-90 Əliyeva Fidan Hüseyn qızı, 051-533-71-71				
23.	24 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Əliyeva Nuray Yedigərar qızı	15.10.2026, saat 15 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, Qaraxanbəyli kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Seyidli Sabirə Azər qızı, 099-308-00-47				
24.	25 sayılı Naxçıvan şəhər seçki dairəsi üzrə Məmmədova Xumar Şəmsi qızı	02.10.2026, saat 11 ⁰⁰ , Naxçıvan şəhəri, 4 sayılı sahə inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyin binası	Hüseynli İradə Məzayıl qızı, 070-575-51-36				

Zəngəzur dəhlizindən Naxçıvan elminin yeni inkişaf perspektivlərinə

Zəngəzur dəhlizinin reallaşması yalnız nəqliyyat-logistika infrastrukturunun bərpası və regional tranzit potensialının gücləndirilməsi baxımından deyil, Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi, mədəni və xüsusilə elmi-təhsil inkişafı baxımından da strateji əhəmiyyət daşıyır. Coğrafi təcridin uzunmüddətli təsirlərini yumşaldan bu bağlantı Naxçıvanın elm, təhsil və innovasiya potensialının daha geniş regional və beynəlxalq şəbəkələrə inteqrasiyası üçün əlverişli şərait yaradır. Müasir elmi inkişaf yalnız yerli universitet və tədqiqat mərkəzlərinin daxili resursları ilə məhdudlaşmır. Alim və tələbələrin mobilliyi, birgə tədqiqat layihələri, laboratoriyaların ortaq istifadəsi, texnologiya transferi və universitet-sənaye əlaqələri həlledici rol oynayır. Zəngəzur dəhlizi məhz bu mexanizmlərin fəaliyyətini asanlaşdıran fiziki və rəqəmsal infrastruktur zəmini formalaşdırır.

Naxçıvan tarixən Azərbaycanın mühüm elm və mədəniyyət mərkəzlərindən biri olub. Burada formalaşmış elmi ənənələr, Naxçıvan Dövlət Universiteti, elmi-tədqiqat strukturları və kadr potensialı möhkəm baza yaradır. Lakin uzun illər ərzində coğrafi mövqe regionun digər Azərbaycan əraziləri və beynəlxalq elmi mərkəzlərlə əlaqələrində müəyyən çətinliklər yaradıb. Dəhlizin fəaliyyətə başlaması bu məhdudiyyətlərin əhəmiyyətli dərəcədə aradan qaldırılmasına imkan verə bilər. 2025-ci il avqustun 8-də Vaşinqtonda imzalanmış Birgə Bəyannamə və TRIPP çərçivəsində layihənin həyata keçirilməsi prosesinin aktiv mərhələyə daxil olması bu baxımdan yeni imkanlar yaradır. Dəhliz yalnız dəmir və avtomobil yollarını deyil, fiber-optik, elektrik xətləri və potensial enerji infrastrukturunu da əhatə edir. Bu isə elmi əməkdaşlığın həm fiziki, həm də rəqəmsal komponentlərini gücləndirə bilər. Zəngəzur dəhlizi NDU üçün universitetlərarası əməkdaşlığın yeni keyfiyyət mərhələsinə

keçidi üçün əlverişli şərait yaradır. Azərbaycan və Türkiyə universitetləri, eləcə də digər beynəlxalq tərəfdaşlarla birgə elmi-tədqiqat layihələri, ikili diplom proqramları, tələbə və müəllim mübadiləsi, ortaq magistratura və doktorantura proqramları, birgə laboratoriyalar, elmi nəşrlər və innovasiya-startap təşəbbüsləri üzrə əməkdaşlığın genişlənməsi real perspektiv qazanır.

NDU artıq Türkiyənin bir sıra aparıcı ali məktəbləri ilə sistemli əlaqələr qurub. İstanbul Universiteti ilə ikili diplom proqramları, Marmara Universiteti ilə elmi-tədqiqat və kadr mübadiləsi sazişləri, digər türk universitetləri ilə "Mövlana" proqramı və digər mexanizmlər çərçivəsində əməkdaşlıq mövcuddur. 2026-cı ilin fevralında NDU ilə İstanbul Texniki Universiteti (İTÜ) arasında nanotexnologiya və energetika sahələrində birgə laboratoriyaların yaradılması barədə razılıq əldə olunub. Eyni zamanda doktorantura proqramları, ikili diplom, startap layihələri və yayqış məktəbləri üzrə əməkdaşlığın genişləndirilməsi nəzərdə tutulur. Bu cür addımlar NDU-nu regional elmi əməkdaşlıq mərkəzlərindən birinə çevirmək potensialını gücləndirir.

Fizika, riyaziyyat, kompüter elmləri və tətbiqi sahələr sərhəd tanımayan elm sahələridir. Müasir laboratoriyalar, yüksək məhsuldarlıqlı hesablama resursları, beynəlxalq şəbəkələr və mütəxəssis əməkdaşlığı bu istiqamətlərdə nəticələrin əldə olunması üçün həlledicidir. Naxçıvanda fizika-riyaziyyat istiqamətli strukturlar üçün Türkiyə universitetləri ilə birgə laboratoriyaların yaradılması perspektivlidir. Süni intellekt və maşın öyrənməsi, böyük verilənlər, riyazi modelləşdirmə, nanotexnologiya və yeni materiallar, tətbiqi fizika, enerji texnologiyaları, kənd təsərrüfatında rəqəmsal həllər kimi sahələrdə ortaq mərkəzlər həm akademik, həm də tətbiqi nəticələr baxımından əhəmiyyətlidir. Xüsusi qeyd edilməli

olan infrastruktur Batabat Astrofizika Rəsədxanasıdır. 2025-ci ilin aprelində Prezidentin Sərəncamı ilə universitetin tabeliyinə verilmiş rəsədxana dəniz səviyyəsindən, təxminən, 2050 metr yüksəklikdə yerləşir və əlverişli astronomik şəraitə malikdir. Burada Zeiss-600 teleskopu və digər imkanlar mövcuddur. Türkiyə və digər ölkələrin universitetləri ilə birgə müşahidə proqramları, tələbə elmi düşürgələri, beynəlxalq seminarlar və ortaq tədqiqat layihələri regionun astrofizika sahəsində regional platformaya çevrilməsi üçün real zəmin yaradır. Rəsədxananın universitet strukturuna inteqrasiyası tələbələrin birbaşa teleskoplar arxasında təcrübə keçməsinə imkan verir və elm-təhsil sintezini gücləndirir.

Elmin inkişafının əsas şərtlərindən biri də, şübhəsiz ki, insan kapitalıdır. Zəngəzur dəhlizi tələbələrin və gənc tədqiqatçıların Azərbaycan və Türkiyə universitetlərinə daha rahat çıxışını təmin edə bilər. Yay məktəbləri, mübadilə proqramları, elmi olimpiadalar, konfranslar, laboratoriya təcrübələri və qısamüddətli tədqiqat proqramları gənclərin beynəlxalq elmi mühitə erkən inteqrasiyasını sürətləndirir. Beynəlxalq indeksləndirən jurnallarda (Scopus, Web of Science) nəşrlərin keyfiyyətinin artırılması üçün birgə tədqiqat qrupları mühüm vasitədir. Məqsəd yalnız kəmiyyət artımı deyil, yüksək istinad göstəricili, real elmi nəticə yaradan tədqiqatların sayının artırılmasıdır. Azərbaycan-Türkiyə alimlərinin ortaq qrupları bu prosese əhəmiyyətli töhfə verə bilər. Dəhlizin yaratdığı logistika və iqtisadi imkanlar universitet-sənaye əməkdaşlığının inkişafı üçün də istifadə oluna bilər. Naxçıvanda innovasiya mərkəzləri, texnopark və startap ekosisteminin gücləndirilməsi elmi nəticələrin praktiki məhsullara çevrilməsinə şərait yaradır. NDU-nun Texnologiyalar Parkı çərçivəsində nanotexnologiya, biotexnologiya və

digər istiqamətlər nəzərdə tutulub. İTÜ ilə nanotexnologiya və energetika sahəsində birgə laboratoriyalar bu istiqamətdə konkret addımdır. Beləliklə, universitet yalnız kadr hazırlayan qurum deyil, elmi ideya və texnologiya istehsal edən mərkəzə çevrilir.

Ən perspektivli modellərdən biri də Naxçıvanı Azərbaycan və Türkiyənin elmi potensialını birləşdirən platformaya çevirməkdir. Regionun coğrafi mövqeyi burada üstünlüyə çevrilə bilər. Təbiət elmləri, mühəndislik, informasiya texnologiyaları, iqtisadiyyat, kənd təsərrüfatı, ekologiya və arxeologiya kimi sahələri əhatə edən geniş spektrli əməkdaşlıq modeli formalaşdırılmalıdır. Rəqəmsal infrastruktur isə coğrafi məsafənin təsirini daha da azaldır. Yüksək məhsuldarlıqlı hesablama, süni intellekt, məlumat analitikası və ortaq rəqəmsal elmi platformaların yaradılması, distant laboratoriyalar və vahid məlumat bazaları gələcək əməkdaşlığın mühüm elementləridir. Naxçıvanın əlçatanlığıının artması beynəlxalq elmi tədbirlərin keçirilməsi üçün də imkanlar açır. "Naxçıvan-Türkiyə Elm Forumu", Azərbaycan-Türkiyə Riyaziyyat və Fizika-astrofizika konfransları, rəqəmsal texnologiyalar və süni intellekt forumları kimi tədbirlər regionun elmi tanınmışlığını artırma bilər.

Lakin nəqliyyat dəhlizinin açılması avtomatik elmi inkişaf demək deyil. Elmi dividendlərin əldə olunması üçün qabaqcadan strategiya, konkret yol xəritələri, birgə laboratoriyalar, mobillik proqramları və davamlı institusional mexanizmlər tələb olunur. NDU artıq Türkiyənin aparıcı universitetləri ilə prioritet əməkdaşlığı genişləndirir, konkret istiqamətlər üzrə yol xəritələri müəyyənləşdirir və birgə mərkəzlərin yaradılması üzərində iş aparır. Zəngəzur dəhlizi Naxçıvan üçün yeni iqtisadi və geosiyasi imkanlarla yanaşı, elmi inkişaf baxımından da mühüm perspektivlər yaradır.

Bu imkanların real nəticəyə çevrilməsi məqsədyönlü dövlət siyasəti, universitetlərin təşəbbüskarlığı və elmi ictimaiyyətin fəallığı ilə mümkündür. Naxçıvanın gələcək inkişaf modelində elm və təhsil əsas istiqamətlərdən biri olmalıdır. Regionun coğrafi mövqeyi mənaə deyil, əksinə, Azərbaycan-Türkiyə və daha geniş Türk dünyası elmi əməkdaşlığının üstünlüyünə çevrilə bilər.

Prezident İlham Əliyevin 2026-cı il avqustun 11-də Naxçıvan Muxtar Respublikasına həyata keçirdiyi 17-ci sərəncamdan bir gün sonra, avqustun 12-də imzaladığı "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında" Sərəncamı bu baxımdan xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Sərəncamla Naxçıvan Dövlət Universiteti üçün 1000 yerlik müasir tələbə yataqxana kompleksinin tikintisi üçün 25 milyon manat vəsait ayrılıb. Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə Naxçıvanın əlçatanlığının artması şəraitində Azərbaycanın müxtəlif şəhərlərindən, o cümlədən digər regionlardan və xarici ölkələrdən tələbə axınının sürətlənməsi mühüm töhfə verəcəkdir. Əgər nəqliyyat dəhlizi ilə paralel olaraq "elmi dəhliz" də formalaşdırılırsa, Naxçıvan gələcəkdə regional və beynəlxalq elmi əməkdaşlığın mühüm mərkəzlərindən birinə çevrilə bilər. Bu yanaşma Naxçıvanın yalnız tranzit bölgə deyil, elm, təhsil, innovasiya və texnologiya mərkəzi kimi yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymasına imkan verəcək.

Vüqar SALMANOV
*Naxçıvan Dövlət Universiteti
Fizika-riyaziyyat fakültəsinin
dekanı, riyaziyyat üzrə fəlsəfə
doktoru, dosent*

Şəhidlik elə bir zirvədir ki, oradan Vətən görünür

Sərin bir payız günü – 2000-ci ilin 21 sentyabrında Şahbuz rayonunun Mahmudoba kəndində Məmmədovlar ailəsində bir oğul dünyaya gəldi. Adını Tural qoyub “Adı ilə böyüsün”, – dedilər. Ayaq açdı. Tural Vətən torpağına ilk addımını atanda ilk kəlməsi də ana oldu. Məktəbli yaşına çatanda, hərfliəri öyrənəndə ilk Vətən yazdı. Böyüyüb hərbcı olmaq istədiyini deyəndə Gülxar ana sonbeşiyinə dua elədi. “Arzun nədir, ona da çatasan, oğul”, – dedi.

Zabit olmaq arzusu ilə hər gün söylə çalışan Tural Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyə qəbul olanda sevincinin həddi-hüdudu yox idi. Kursant forması ilə oğlunu görən ananın da qəlbi dağa dönmüşdü. O, liseyi bitirib Bakıya təhsini davam etdirmək üçün yola düşdü. Ən böyük arzusunun reallaşmağına az qalmışdı. Dördüncü kursda idi Vətən səvəsi başlayanda.

Şəhid anası Gülxar Məmmədova həmin günləri belə xatırlayır. “Qısa ömrünə qəhrəmanlıq sığdırdı. IV kursda oxuyanda II Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı olub. Füzuli, Qubadlı, Cəbrayılın azad olunmasında iştirak edib. Mü-

haribədə olmağından xəbərimiz yox idi. Danışanda deyirdi ki, ana, Gəncədə təlimdə-yik. Müharibədən qayıtdıqdan sonra təhsilini davam etdirdi.

2021-ci ildən işə başladı, ilk təyinatı Ağdama oldu. Müharibə bitəndən sonra qışda məzunyyət götürüb gəlmişdi evimizə. Sevinclə danışdı qələbədən. Sonuncu dəfə 17 sentyabrda danışdıq. Hiss etdim ki, hara isə gedir. Amma mənə bildirmir. Bir az danışdıqdan sonra bir-iki günlük sizə zəng vura bilməyəcəm, narahat olmayın dedi. Bir neçə gün sonra ad günü idi. Təkid etdim ki, gəl məzunyyətə. Yaxşı, gələcəm dedi. 20 sentyabrda antiterror əməliyyatının aparılması ilə bağlı xəbərləri eşidəndə artıq iki gün idi, Turala da zəng çatmırdı, çox narahat idim. Həmin gün oğlumun şəhadət xəbəri gəldi. O artıq təkcə mənim yox, bütün Vətənin övlədidir”.

“Çox qürurludur, amma ağrılıdır. Mənim də Turalım qəhrəmanlardan biridir. O dünyaya gələn gün mənə dünyaya boyda sevinc bəxş etmişdi. 21 sentyabr 2000-ci ildə dünyaya gəldi, 23 il sonra həmin gün torpaq anasına qovuşdu. Səbirsizliklə yolunu gözlədi-

yim oğlum özü ilə bərabər mənə üçrəngli bayrağı gətirdi, əmanətini yadigar qoyub getdi. Vətən müharibəsində göstərdiyi igidliyə görə “Qubadlının azad olunmasına görə”, “Vətən müharibəsi iştirakçısı” medalları ilə təltif olunmuşdu. Şəhadət şərbəti içəndən sonra isə “Vətən uğrunda” medalı və 3-cü dərəcəli “Rəşadət” ordeni ilə təltif edilib Tural. Həsətim bitmir, heç vaxt da bitməyəcək. Təsəllim isə oğlumun canının hədə yerə getməməsidir. Onun ətrini qələbə bayrağından alıram”, – deyir şəhid anası.

21 sentyabr onun həm dünyaya göz açıb Gülxar anasına qovuşduğu, həm də anası Azərbaycanın qoynuna əbədiyyən köçdüüyü gündür.

Yaşasaydı, 26 yaşı olacaqdı demirəm. Çünki onun yüksəltdiyi zirvə qarşısında yaşamaq sözü çox aciz qalır. Cəmi 23 il ömür sürdü Tural, amma sətir-lərə yerləşmədi onun qəhrəmanlığı. Hər kəs bir ömrün sahibidir. Az-çox yaşamağından asılı olmayaraq, bir gün son gəlir. Şəhidlər isə adilikdən çox uzaqdırlar. Bu gün şəhidlər bizim həm nisgimiz, kədərimiz, ürək ağrımız, həm də qürur yerimiz, fəxrimizdir.

Şəhidlər bütün yüksəkliklərdən ucada dayanan bir zirvədir. Bu zirvəyə qalxmaq yalnız müqəddəs amallar uğrunda çarpışan, Vətən və xalq yolunda canını fəda etməkdən çəkinməyən cəsərtli, ləyaqətli insanlara nəsisb olur. Bu yüksəkliyə ucalan insanlar ölmürlər, əksinə, ölümləri ilə bir əbədlilik qazanırlar. Onlar əbədi yaşayacaqlar anaların gözlündəki qürurda, düşməndən azad etdikləri torpaqların hər qarışında. Tarixin zəfər dastanında...

Torpaq üçün can verən oğullar var olduqca, bu Vətən də var olacaq

Vətən deyəndə əvvəlcə torpaq yox, şəhidlər, qazilər gəlir ağıma. Çünki torpaq üçün candan keçən oğulları, onları böyüdən mərd anaları olmasaydı, Vətən də olmazdı. Torpaq qanla yoğurulanda Vətən olur. Bu torpaq Vətən olsun deyə neçə-neçə igid qəhrəmanın qanı tökülüb. Elə bu düşüncələrlə çatıram Şərr elinin Qarahəsənli kəndinə. Bu kənd qəhrəman oğulları ilə tanınır. Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Kərim Kərimov, Vətən müharibəsində şəhadətə yüksələn Həsən Cəlilov, Həsən Quliyev, Vətən müharibəsi qaziləri Amil Məmmədov və Turan Kərimov bu torpağın yetirdiyi igidlərdəndir. Turan Kərimov 2020-ci ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi İnstitutunu bitirərək Vətən savaşında iştirak edib. Sentyabrın 27-də başlayan haqq savaşımızda Talış kəndi istiqamətində döyüşüb. Sentyabrın 30-da düşmənin hücumu zamanı hərbi texnikanın yanması nəticəsində yaralanıb. Mingəçevir şəhərində yerləşən xəstəxanada cəmi on gün müalicə olunduqdan sonra həkimlərin etirazına baxmayaraq, müalicəsini yarımçıq qoyaraq yenidən döyüşə qayıdıb. Vətən savaşının son günlərində qəlpə yarası alsa da, ordu-dan tərxis olunmayıb, müalicə olunaraq yenidən ordu sıralarına qayıdıb. Vətən müharibəsində Suqovuşanın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə rəşadətli döyüşən Turan Kərimov 2022-ci ilin sentyabrında Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən dövlət sərhədində törədilən genişmiqyaslı tərribatın qarşısını alarkən ağır travma almasına baxmayaraq, döyüş meydanını tərk etməyib. 2023-cü ilin sentyabrında keçirilən antiterror əməliyyatında da iştirak edib. Müsahibim həmin döyüşü belə xatırlayır: “Müharibədə qazandığımız qələbəni həzm edə bilməyən ermənilər yenə də tərribatdan əl çəkmir, dövlət sərhədində və gizləndikləri yerlərdə çaxnaşmalar yaradırdılar. Müzəffər Sərkərdəmizin göstərişi ilə başlanan əməliyyatda bizim taborun qarşısına qoyulan tapşırıq Ağdam rayonunun Canyataq kəndi ərazisində yerləşən terror qruplaşmasını məhv etmək idi. Vətən müharibəsində və sonrakı əməliyyatlarda olduğu kimi, bu tapşırığı da uğurla yerinə

yetirdik. Cəmi 23 saat davam edən döyüşdə erməni silahlı qüvvələrinin bölmələri müqaviməti dayandıraraq ağ bayraq qaldıraraq təslim oldu. Əyninə hərbi forma geyinib Vətənə sadəqət andı içən hərbcinin ən böyük arzusu Vətəni layiqincə qorumaqdır. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hər bir əsgərinin illərdə, bir arzusu var idi – torpaqlarımızı azad olsun. Biz xoşbəxt insanlarıq ki, dövlətimizin ərazi bütövlüyünün təmin olunması uğrunda gedən müqəddəs savaşda iştirak etdik və qalib ordu adını qazandıq”.

Antiterror əməliyyatında sağlamlığını itirən baş leytenant bu gün bədəndəki qəlpə izlərinin ona ağrıdan çox qürur hissi yaşatdığını deyir. Vətən müharibəsindəki qələbədən sonra “Suqovuşanın azad olunmasına görə”, “Cəsur döyüşçü”, “Vətən müharibəsi iştirakçısı” medalları, antiterror əməliyyatından sonra isə 3-cü dərəcəli “Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə” medalı ilə təltif olunub.

Bu gün azad Vətənin səmasında dalğalanan şanlı bayrağımıza baxanda Xocalıdan eşidilən uşaq gülüşlərini, Kəlbəcərin keçilməz yüksəkliklərində keşik çəkən Azərbaycan əsgərini görəndə bu torpaqlar uğrunda can verən, sağlamlığını itirən oğulları xatırlayırıq. Onlar heç vaxt unudulmayaacaq. Hər səhər azad Vətənin başı üstündə doğulan Günəş, hər il Cıdır düzündə açan xarıbülbul bizə onları xatırladacaq. Necə ki bir qarış torpaq üçün can verən oğullar var, bu Vətən də var olacaq deyirik.

✍️ Ramiyə ƏKBƏROVA

Qoy belə şərəfli ölüm mənim nəsimim olsun

Azərbaycan xalqının tarixi qəhrəmanlıq salnaməsi Vətən uğrunda canından keçən igid oğulların ömür yolu ilə zəngindir. Bu torpaq əsrlərböyü Vətən nəminə özünü fəda edən qəhrəmanlar yetişdirib. Çünki bu xalq yaxşı bilir ki, azadlıq bəxş edilmir, qazanılır. Vətən isə yalnız sərhədlərlə deyil, onu qoruyan oğulların qanı ilə bütövləşir. Qarabağın azadlığı uğrunda gedən müqəddəs savaş da bir daha sübut etdi ki, qəhrəmanlıq keçmişin xatirəsi deyil, bu günün yaşayan həqiqətidir. Şəhid baş leytenant Əli Əliyevin ömür yolu həmin həqiqətin parlaq nümunələrindən biridir.

Artıq bu istiqamətdə bir neçə

kitabın müəllifi olan “Şərq qapısı” qəzetinin şöbə müdiri, jurnalist Ramiyə Əkbərovanın qələmə aldığı və yaxın günlərdə təqdimatı keçirilən növbəti kitab – “Əfsanəyə dənən ömür – Əli” bir zabitin bioqrafiyasından daha artıq mənə daşıyır. Müəllif burada yalnız hadisələrin xronologiyasını təqdim etmir. Şəhirlərdə bir insanın xarakterinin necə formalaşdığını, ailə tərbiyəsinin, müəllim zəhmətinin, hərbi məktəbin, Vətən sevgisinin və zabit şərəfinin necə bütün bir şəxsiyyət yaratdığını görürük.

Əli haqqında danışan hər kəs onu fərqli cür xatırlayır. Anası üçün “qara gözlüm”, atası üçün arxa-dayaq, bacısı üçün həm qardaş, həm ata, qardaşı üçün uşaqlığının yarısı, müəllimləri üçün istedadlı və vətənpərvər şagird, döyüş yoldaşları üçün isə son nəfəsinə qədər ön sırada gedən qorxmaz komandir idi. Bu müxtəlif xatirələr birləşəndə qarşımızda yalnız bir şəhid deyil, bütöv bir insanın obrazı canlanır.

Kitabın ən təsirli məqamlarından biri Əlinin məktəb illərində yazdığı inşadır. Hələ yeniyetmə yaşlarında yazdığı həmin sətirlər sanki onun gələcək taleyindən xəbər verirdi: “*Elə yaşa ki, ölən-*

dən sonra ölmə. Əgər Vətən üçün ölmək lazımdırsa, qoy belə şərəfli ölüm mənim nəsimim olsun”.

Hər insan belə sözlər yazı bilər. Lakin çox az insan yazdığı fikirləri öz həyatı ilə təsdiq edə bilir. Əli həmin nadir insanlardan oldu.

Heydər Əliyev adına Hərbi Lisey, daha sonra Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi onun xarakterinin və peşəkarlığının formalaşmasında mühüm rol oynadı. Xidmət etdiyi hərbi hissələrdə intizamı, peşəkarlığı və liderlik keyfiyyətləri ilə seçildi. Türkiyədə komando hazırlığı keçərək hərbi bacarıqlarını daha da təkmilləşdirdi. Vətən müharibəsində, “Fərrux” və “Qisas” əməliyyatlarında göstərdiyi igidliklə silahdaşlarının böyük hörmətini qazandı.

Kitabda onun haqqında danışan komandirlər, zabitlər və döyüş yoldaşları eyni fikri bölüşürlər: Əli heç vaxt arxada dayanmağı qəbul etmirdi. Döyüşə həmişə birinci girən, məsuliyyəti öz üzərinə götürən zabit idi. Əsgərləri isə onu yalnız komandir kimi deyil, etibar etdikləri böyük qardaş kimi sevirtilir.

Kitabın ən böyük üstünlüklərindən biri də məhz budur.

Müəllif hadisələri kənardan müşahidə etmir, Əlinin həyatını onunla eyni yolu keçən insanların xatirələri əsasında təqdim edir. Ana danışır, ata danışır, bacı danışır, qardaş danışır, müəllim danışır, komandir danışır, döyüş yoldaşı danışır. Hər biri Əlinin həyatından bir parçanı oxucuya əmanət edir. Bu parçalar birləşdikcə bütöv bir ömür göz önündə canlanır.

Şəhid haqqında yazmaq həmişə çətinidir. Çünki sözün bitdiyi yerdə Vətən üçün verilmiş canın müqəddəsliyi başlayır. Elə buna görə də Ramiyə Əkbərovanın qələmə aldığı bu kitab yalnız oxunmaq üçün yazılmayıb. Bu kitab xatırlamaq üçündür. Gələcək nəsillərin yaddaşı, Vətən sevgisinin qiymətini unutmamaq üçündür.

Şəhidlər heç vaxt yalnız bir ailənin övladı olaraq qalmırlar. Onlar xalqın övladına çevrilirlər. Onların adları daşlara həkk olunur, küçələrə, məktəblərə verilir, xatirələri yaşadılır. Lakin onların ən böyük abidəsi insanların qəlbində ucalır. Ramiyə Əkbərovanın bu kitabı da həmin mənavi abidələrdən biridir.

Əlinin ömür yolu gələcək nəsillərə yalnız qəhrəmanlıq nü-

munəsi deyil, həm də insanlıq, sədaqət, məsuliyyət, dostluq və Vətən sevgisinin əsl mənasını öyrədəcək. İllər ötəcək, yeni nəsillər yetişəcək. Bu kitabı oxuyan hər bir gənc anlayacaq ki, azadlıq təsadüfən qazanılmayıb. Bu torpağın hər qarışında şəhid nəfəsi, şəhid izi, şəhid əmanəti yaşayır. Şəhid baş leytenant Əliyev Əli Cavad oğlu öz ömrünü Vətənə bağışladı. Vətən isə ona əbədi həyat bəxş etdi.

Kitabın növbəti səhifələrində yer alan fotolar, sadəcə, keçmişdən qalan xatirələr deyil. Onlar Əlinin uşaqlığından zabit ömrünə, ailə sevincindən döyüş yollarına qədər uzanan həyat salnaməsinin səssiz şahidləridir.

Hər şəkil bir ömrün dayanmış anıdır. O onların hər birində bir baxış, bir təbəssüm, bir ümid, bir arzu yaşayır. Bu gün həmin fotolara baxarkən biz yalnız Əlini görmürük; onun böyüdüüyü ailəni, yetişdiyi mühiti, dostlarını, silahdaşlarını və Vətən sevgisi ilə dolu həyat yolunu da görürük.

...Qoy bu şəkillər sözlərin deyə bilmədiyini danışsın, xatirələr yaddaşlarda, Əlinin adı isə ürəklərdə əbədi yaşasın.

✍️ Məmməd BABAYEV

Qələbə ətrinə qovuşdu torpaq

Müzəffər Sərkərdənin gücü, xalqın birliyi, igid oğulların qanı-canı bahasına çəkilən Zəfər yolu ilə zəfərin şəhərinə gedirəm. Füzuli rayonunun ərazisindən keçirik. Həmin yerdən – vaxtilə düşmən postlarına baxıb ürəyimin nifrətlə dolduğu, 2020-ci ildə Vətən oğullarının azad etdiyi torpaqdan düşür yolum. Bura bir saatda onlarla oğulun canını Vətənə qurban verdiyi yer, düşmənin “keçilməz sədd” adlandırdığı “ohanyan səddi” idi. Otuz il haqqında miflər deyilən həmin səngərlər. Vətən savaşının başladığı yer. Qəhrəman Azərbaycan Ordusunun bir həmlədə darmadağın etdiyi səngərlər, dayaq məntəqələrinin izi hələ də qalır Vətənin köksündə. Bizə 30 illik həsrətimizi – şanlı qələbəni xatırladır. Qələbəyə gedən yollar məhz buradan keçib Zəfər yoluna çevrildi.

Baxıram ucsuz-bucaqsız Haramı düzünə və bir anlıq 2020-ci ilə qayıdım, həmin günə, 27 sentyabra. Həmin günə kimi Azərbaycanın cəbhə bölgəsində yerləşən kəndlərinə uzun illər yaşamış, oradakı insanlarla doğma-laşmışdım. İlk olaraq onların, ardınca hərbiçilərinin nömrələrinə bir-bir zəng vururam. O vaxta kimi telefonun o tayından eşitdiyim “zəng çatmır” sözü mənə bu qədər təsir etməmişdi. 15 il yaşamışdım cəbhə bölgəsində və döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə gedən hərbiçinin mobil telefonuna günlərlə zəng çatmamasına, evinə gələ bilməməsinə alışmışdım, amma bu daha fərqli və daha də çətin idi. Ürəyimə sakitlik gətirən isə uzun illər Ağca-kənd qəsəbəsində bir məhəllədə yaşadığım Sona xala oldu.

O, Xocalıdan zorla çıxarılanda ayaqyalın keçmişdi çətin, qarlı aşırımları, amma başındakı yaylığı düşmən əsgərinə verməmişdi. Onu başından açmağa çalışan düşməni qoynunda gizlətdiyi xəncərlə öldürüb, günlərlə əsirlikdə zülm görmüşdü. Amma başındakı kələğayını, onun bir küncünə bağladığı Vətən torpağını kimsəyə təslim etməmişdi. Əsirlikdən azad olub qayıdan gündən isə o kələğayının küncünə bağladığı torpağın ətri ilə dö-zürdü həmin gecə itirdiyi əzizlərinin acısına, torpaq həsrətinə.

Onun kimi yüzlərlə azərbaycanlı üçün həmin gün bitirdi torpaq həsrəti. Bunu ağbırçək ananın ürəyi də hiss etmişdi ki, telefonun o tayından gur səsi eşidilirdi. “Az qalıb, qayıdırıq. Qeyrətinə qurban olduğum Azərbaycan əsgəri bizi öz yurdumuza qaytarır. Evimə, bağlı qalan qapımı açmağa gedəcəyəm. Bu günə kimi qəlbimizdəki Vətən sevgisi bizi yaşatdı”, – deyirdi.

Bəli, məhz həmin gün igid oğullar qəlblərindəki bu əvəzsiz Vətən sevgisinin hökmü ilə silaha sarılıb irəli atıldılar. 30 illik işğala və ədalətsizliyə son qoyan qəhrəman oğullar üçrəngli bayrağımızı azad etdikləri torpaqlara sancıdıqca bizim də ürəyimiz dağa döndü. Vətənə sevgi dastanı yazan igidlər “Vətən yaxşıdır” nəğməsini damla-damla ürəyimizə hopduranda qəlbimizi sonsuza kimi nura boyamağa qadir bir məşəl yandırdılar. Nişan üzüyü barmağına hələ iz salmayan qızlar, əlinin xınası solmayan gül-üzüzlü gəlinlər, qeyrətli analar şəhid tabutu qarşısında başıdik dayandı. Yurdumuz qarış-qarış azad olanda torpaq həsrətinin saçını bəyaza boyadığı, belini əydiyi, yollara baxmaqdan gözünün nuru gedən, yurd-yuva həsrəti ilə qocalan ağbırçək, ağsaqqallarımız uşaq sevincinə büründü. Kimi illərdir, sandıq-

da saxladığı açarları çıxardı, kimisi yarımçıq qalan arzuların, xatirələrin soracağıyla Cıdır düzündə at çapdığı illərə, Ağdamın ağ günlərinə, Zəngilanın çinar meşələrinə, Kəlbəcərə üz tutdu.

Həmin səhər iki yüz il öncə parçalanan, yarımcan edilən Azərbaycanın haray səsi bütün Yer kürəsinə yayıldı. Xalq ordusu ilə birləşib düşmənin üstünə şığıdı. Qartal kimi dağların başına pərvəzlənib öz ovunu cayna-

ğına aldı. Nə Haramı düzünün hər qarışına döşənən minalar, nə Murovun buz kəsmiş aşırımları, nə Xocalının qanlı yolları, nə də Şuşanın sıldırım qayaları gözünü qorxuda bilmədi Azərbaycan əsgərinin. Həmin gün hər evi səngər, hər vətəndaşı əsgər olmuş, “Vətən sağ olsun”, – demişdi. Belə də oldu. Qəhrəman oğullarımız öz canlarını Vətən yolunda qurban verərək Şuşaya Zəfər yolu çəkildilər. Və bütün dünya o torpaqların əbədi sahibinin qayıtdığını gördü.

Bu gün Şuşada dalğalanan bayraq igid oğulların gözünün nuru, yeriyan ayağı, tutan əli, son nəfəsindəki pıçıltısı, Xocalıya qayıdan həyat, adsız məzarda yatan nişanənin özünə qayıdan kimliyidir. Bu gün evinə qayıdan insanların sevinc dolu göz yaşlarını görəndə, şəhid övladla-

rının illərlə ziyarət edə bilmədiyini məzarı başında diz çökən anaların dualarını eşidəndə, nuru getmiş gözlərinə Şuşanı görəndə nur gələn ataları izləyəndə, qarbarlı, gücdən düşmüş, hərarəti azalmış əlləri ilə illərdir, həsrətində qaldıqları evlərin uçuq divarlarına, daşlara necə nəvazişlə sığal cəkdiyinə şahidlik edəndə Vətən üçün can verən oğulların ruhu şad olur.

Bu gün Şuşa elə bir cənnətə dönüb ki, orada saflıq, gözəllik göz qamaşdırır, Laçında insanlaların çöhrəsindən təbəssüm yağır, Ağdam ana Vətənin şirin laylasında sağalan qayğısız körpəyə bənəyir. Bütöv, azad Azərbaycanın başı üzərində dalğalanan şanlı Zəfər bayrağını isə artıq Şərqdən Qərbə, Şimaldan Cənuba hər kəs görür.

✶ Ramiyə ƏKBƏROVA

Mərmilər demədi: geri qayıdın...

Şəhərimizin mərkəzində, gediş-gəlişin sıx olduğu magistral yolun kənarında yerləşən Xatirə Muzeyində ilk baxışda hər şey adi görünür: daş divarlar, dəhlizlərə çökmüş sakitlik və sükut... Lakin içəri daxil olub ekspozisiyaya yaxınlaşdıqca anlaşırsan ki, bu məkanın hər guşəsi, hər ekspozisiya ayrı-ayrı həyat hekayələrinə işıq tutur. Burada sanki zamanın özü danışır. Onu dinlədikcə gözlərimiz qarşısında gənc ömürlərini Vətənə bağışlayan qəhrəman şəhidlərimizin həyat hekayələri səhifələnir. Bu hekayələrin hər biri Azərbaycanın ən çətin illərinə, xalqımızın ən ağır günlərinə işıq tutur...

Şəhidlərimizin şəxsi əşyalarından, fotoşəkillərindən, məktublarından, geyimlərindən, diplomlarından tutmuş qol saatlarına və cib daraqlarına qədər hər bir əşya burada öz sahibinin həyatından bir səhifədir. Ekspozisiyada ötən əsrin əvvəllərində baş vermiş soyqırımı qurbanlarının ümumi fotoları, İkinci Dünya müharibəsində qəhrəmanlıq göstərmiş dö-yüşçülərin, sovet ittifaqı qəhrəmanlarının xatirə əşyaları və fotoları da nümayiş olunur. Amma muzeydə insanı qarşısında saxlayan uzun-uzun düşündürən əsas nüans şəhidlərimizin müxtəlif həyat hekayələridir.

Onlar da hər bir insan kimi dünyaya böyük arzularla gəlmişdilər. Təhsil almaq, ailə qurmaq, övlad sahibi olmaq, sevdikləri insanlarla həyatın sevincini yaşamaq... Lakin həyatda elə çağırışlar olur ki, onun kiçik bir pıçıltısı belə bəzən bütün səsləri üstələyir. Nə anaların şirin laylası, nə sevdiklərimizin doğma ni-

maları, nə də həyatın təqdim etdiyi gözəlliklər bu çağırış qarşısında yolumuzu dəyişə bilir.

Şəhidlərimizin həyat hekayələrini dinlədikcə gözlərimiz qarşısında qəhrəmanlıqlarla dolu bir romanın ədəbi lövhələri, maraqlı bir filmin ağırılı-acılı səhnələri canlanır. Ömrün gənclik çağında mənsub olduğun xalqın yaddaşında, doğmalarının xatirələrində əbədləşmək, bir ailənin qürur mənbəyinə çevrilmək, hər insana nəşib olan səadət de-

yil. Yalnız seçilmişlər, yüksək ideallar uğrunda vuruşanlar, azadlıq uğrunda çarpışanlar bu səadətə qazana bilirlər.

... Qarşısında dayandığım fotoşəkillər və şəxsi əşyalar şəhidimiz Emin Babayevə məxsusdur. 1996-cı ildə, 21 yaşında dünyasını dəyişən igidimiz Ordubad rayonunun Başkənd kəndində anadan olmuşdu. Dörd il hərbi xidmət yolu keçən Emin yaxın günlərdə təxris olunmaq sevincini yaşayacaq, illər uzununu davam edən ayrılıqdan sonra, nəhayət, ailəsinə qovuşacaqdı. Lakin o, evinə təxris olunmuş hərbi qulluqçu kimi geri dönmədi. Vətənin şəərəfli müdafiəsindən geri qayıdarkən ata-anasına uğrunda minlərlə şəhid verdiiyimiz üçrəngli bayrağımızı gətirmişdi... Emin Babayev həyatı yenidən dərk etdiyi bir

yaşda – ömrünün 21-ci baharında şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Bir neçə addım sonra qarşıma 19 yaşlı şəhidimiz Murad Musayevin xatirə əşyaları çıxır. Köhnə cib saati, diplomlar, şəhidimizin fotosu və daha bir neçə xatirə əşyası... Ancaq bunlardan daha çox diqqətimi şəhidimizin tərcümeyi-halındakı bir nüans çəkir: “Ailəli idi. Vətənə iki qız və bir oğul əmanət qoyub”. Atalıq məsuliyyətini çiyinlərinə alan Muradın həyatı,

çox təəssüf ki, övladlarının xoş gününü görməyə kifayət etmədi. Deyilənlərə görə, ağır dö-yüşlərdə ilk yarasını başından almışdı. Döyüş yoldaşları ona geriyyə qayıtmağı məsləhət gör-sələr də, Murad bu təkliflə razılaşmamışdı. İkinci güllə isə yorğunluqdan və aldığı yaradan gücsüz düşən Muradın həyatını yarımçıq qoydu. Onunla eyni taleyi bölüşən yüzlərlə Vətən övladı var. Şuşa döyüşlərində şəhid olan 20 yaşlı şəhidlərimiz Yaqub Məmmədov, Xansu Qurbanov, Seymur İbrahimov da gənc yaşlarında xalqımızın yaddaşına köçən igidlərimizdendir. İstər Birinci Qarabağ müharibəsində, istərsə də İkinci Qarabağ müharibəsində gənc taleyi düşmən gülləsinə tuş gələn yüz-

lərlə şəhidimizin xatirəsi hər bir azərbaycanlı üçün doğmadır, əzizdir. Ancaq içlərində elə həyat, elə tale var ki, onları oxuduqca, dinlədikcə sanki cümlələr bir-birinin ardınca düzülərək ürəyimizin sarı siminə toxunur. Belə şəhidlərimizdən biri də Elşən Rzayev idi. Arzusu gələcəyin ziyalı şəxsiyyətlərindən biri olmaq, ailəsinə, ata-anasına nümunəvi şəkildə xidmət etmək idi. Elşən şəhid olanda silahın, cəbhənin nə olduğunu bilmirdi.

maq, öz ziyası ilə şagirdlərinin yoluna nur çiləmək idi. Lakin düşmənin qəfil hücumu onun həyatını yarımçıq qoydu. Amilə doğum günündən cəmi bir gün sonra şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Gənc yaşında ömrünü Vətənə fəda edən şəhidlərimizin şəxsi əşyalarına tamaşa etdikcə, onların yarım qalmış həyat hekayələrini oxuduqca, nədənsə şair İsa İsmayıladənin misralarını xatırlayıram: *Getdilər, getdilər ölümə sarı. Güllələr demədi: geri qayıdın. Mərmilər demədi: geri qayıdın. Hələ uşaqsınız, nə yaşınız var...*

Bu gün həmin insanların danışmadığı yerdə onların yadigarları danışır. Şəkillər, məktublar, saatlar, geyimlər, diplomlar... Hər biri bir ömrün, yarımçıq qalmış bir arzunun, bir ailənin nisgəlinin, bütöv bir xalqın yaddaşının parçasıdır. Bu gün qürurla deyirik ki, artıq Xocalıda, Xankəndidə, Şuşada körpə səsləri eşidilir, yeni arzular, yeni ümidlər dirçəlir. İşğaldan azad olunmuş torpaqlarımızın bağrındakı yaralar körpə səsləri ilə şəfa tapır. Bu gün həmin torpaqlarda, illərlə doğma üzlərinə həsrət qalmış ocaqlarda qurulan nənnilərdə Mübarizlər, Poladlar, Xudayarlar böyüyür. 1992-ci ilin sərt qışında, uşaq yaşında evindən qaçqın düşən oğul və qızları-mız bu gün qucağında öz övladları ilə Vətənə qayıdır, evinə qayıdır...

Xatirə Muzeyi, sadəcə, keçmiş qoruyan sradən bir məkan deyil. Bütün bu hekayələrin izinə düşdükcə anlaşırsan ki, onlar geri qayıtmasalar da, Vətənə verdikləri canla, torpaq uğrunda axıtdıqları qanla və xalqın yaddaşında yaşatdıqları izlərlə əbədi olaraq bizimlədirlər...

✶ Məcid RƏŞADƏTOĞLU

Müəllimim, ilk oxucum...

Rafiq Babayevin yaddaşında qalan portreti

Bəzi insanlar həyatdan köçəndən sonra yox olurlar. Əksinə, onların yoxluğu ilə varlıqları daha aydın görünməyə başlayır. Sözləri, baxışları, öyüdləri, bir vaxtlar adi görünən davranışları yaddaşımızda başqa bir mənə qazanır. Rafiq Babayev də mənim üçün belə insanlardan biridir.

Bu yazını onun haqqında bioqrafik məlumat vermək, elmi fəaliyyətini sadalamaq, yaxud yaradıcılığını təhlil etmək məqsədilə yazmıram. Bu barədə kifayət qədər sanballı yazılar yazılıb. Mənim məqsədim bir tələbənin müəllimi ilə, sonralar yazı adamının ilk oxucusu, dostu və sirdaşı ilə bağlı xatirələrini bölüşməkdir. Bəlkə də, bu, illərdir, içimdə daşıdığım bir mənəvi borcun qaytarılmasıdır.

Rafiq müəllim universitet illərində mənə Azərbaycan ədəbiyyatını öyrədən müəllimlərimdən biri idi. Amma onu yalnız auditoriyada dərs deyən müəllim kimi xatırlamıram. Çünki bəzi müəllimlər dərsi bitirib auditoriyadan çıxırlar, bəziləri isə tələbələrinin həyatına daxil olurlar...

O, ədəbiyyatı kitab səhifələrindən danışmırdı. Ədəbiyyatın insanı necə dəyişdirdiyindən, sözün məsuliyyətindən, yazının arxasında dayanmağın vacibliyindən danışdı. Sonralar özüm də yazmağa başlayanda bunun nə demək olduğunu daha yaxşı anladım.

Mənim yazılarımın ilk oxucularından biri, bəzən isə ilk oxucusu Rafiq müəllim idi. Yazdığım bir yazını ona təqdim edəndə təkcə “yaxşıdır” deməsini gözləmədim. Çünki bilirdim ki, yaxşı deyilsə, bunu da deyəcək. Hansı cümlənin artıq olduğunu, hansı fikrin açılmadığını, harada müəllifin özünü göstərməyə çalışdığını, harada isə, sadəcə, söz yığınının yarandığını çox dəqiq görürdü. Onun bir xüsusiyyəti vardı: adamı yazmağa həvəsləndirirdi, amma yazdıqlarına arxayınlaşmağa imkan vermirdi. Bəlkə də, mənim üçün onun ən böyük müəllimliyi elə bu idi. Rafiq Babayevin yaradıcılığına nəzər salanda onun söz dünyasının iki böyük dayağını görmək mümkündür: ədəbiyyat və xalq yaddaşı.

Yazıçı kimi onun “Uzun yuxu”, “Arxadan gələn adam”, “O kinodakı mahnı”, “Yolçu daşı”, “Axırncı axşam”, “İlğım”, “Təkbətək”, “Zühur” kimi əsərləri özünəməxsus bədii nəfəsi ilə seçilir. Onun nəsrində hadisədən çox insanın iç dünyası, zəhəri görünüşdən çox mənəvi vəziyyəti, adı məqamın arxasında gizlənən böyük həqiqət diqqət çəkir.

“İlğım”dakı Arazın o tayında ağappaq çiçək açan badam ağacları mənim üçün Rafiq müəllimin yaradıcılığının yaddaqalan obrazlarından biridir. O ağ çiçəklər yalnız təbiət mənzərəsi deyil. Orada ayrılıq var, həsrət var, bölünmüş yaddaş var, bir tərəfdə qalıb o biri tərəfdə baxan insanın ürək ağrısı var. Rafiq Babayev sözlə çox şeyi deməyi bacarırdı. Bəzən bir detal onun üçün bütün bir taleyin ifadəsinə çevrilirdi.

“Yolçu daşı”nda isə torpağa münasibət, Vətən duyğusu, insanın öz yurduna bağlılığı başqa bir bədii müstəviyə yüksəlir. Əsərdəki “Torpağı qurban verməzlər, canı torpağa qurban eləyərlər” fikri onun yaradıcılığında milli düşüncənin necə təbii və pafossuz ifadə olduğunu göstərir. Bu əsərləri illər sonra yenidən oxuyanda adam anlayır ki, Rafiq müəllim yalnız hekayə və povest yazmırmış. O öz dövrünün insanını, onun düşüncəsini, ağrısını, yaddaşını və ümidini yazırmış.

Folklorşünas Rafiq Babayev isə yazıçı Rafiq Babayevdən heç də ayrı deyildi. Bəlkə də, onun xalq yaradıcılığına bu qə-

dər bağlı olmasının səbəbi elə yazıçı təbiətində idi. O, folkloru yalnız elmi araşdırma predmeti kimi görmürdü. Folklor onun üçün xalqın yaddaşı idi. Ağsaqqalın söylədiyi bir əfsanə, ağbirçəyin xatırladığı bir inancla, kənddə qorunub saxlanılan bir adət onun üçün, sadəcə, mətn deyildi. Orada xalqın yaşadığı tarix, dünyagörüşü və mənəvi kodları vardı.

“Naxçıvan folkloru: bəşərlik, türklük, regionallıq” monoqrafiyası onun bu sahədəki elmi baxışlarının mühüm ifadələrindən biridir. “Janrın iddiası və imkanları”, “İnancların poetikası” kimi əsərləri isə Naxçıvan folklorunun ayrı-ayrı qatlarına daha dərin-dən nüfuz edən tədqiqatlarıdır.

“Naxçıvan folkloru”nun çoxcildliyinin hazırlanmasında göstərdiyi əmək də xüsusi qeyd olunmalıdır. O, folkloru kabinetdə oturub öyrənən alim deyildi. Kənd-kənd gəzirdi, insanlarla görüşürdü, onların yaddaşında yaşayan sözləri, inancları, əfsanələri, adətləri toplayırdı. Bəzən düşünürəm ki, Rafiq müəllim özü də topladığı folklor nümunələri kimi bir yaddaş daşıyıcısı idi.

Onunla söhbət etmək ayrıca bir məktəb idi. Ədəbiyyatdan danışdıq, mətbuatdan danışdıq, insanlardan, həyatdan, bəzən də heç bir mövzuya sığmayan uzun söhbətlər edərdik. Rafiq müəllimin söhbətlərində həm alim vardı, həm yazıçı, həm müəllim, həm də sadə, səmimi insan. Ən çox da insan tərəfi yadda qalır.

O, yaxşılıq etməyi bacaran adamlardan idi. Həm də bunu göstərmədən edənlərdən. Kiməsə kömək edirdisə, bunu özünün xidməti hesab etmirdi. Əksinə, elə davranırdı ki, sanki ortada heç nə baş verməyib. Bəlkə də, onun sevilməsinin əsas səbəblərindən biri bu idi.

İndi Rafiq müəllimin kitablarını əlimə alanda onların adları mənə təkcə əsərləri xatırlatmır. “İlğım” onun nəsrini, “Yolçu daşı” torpağa bağlılığını, “Naxçıvan folkloru: bəşərlik, türklük, regionallıq” alimliyini, “Janrın iddiası və imkanları” elmi cəsarətini, “İnancların poetikası” xalq yaddaşına münasibətini xatırladır. Amma mənim üçün bütün bu kitabların arasında görünməyən başqa bir kitab da var; Rafiq müəllimlə bağlı xatirələr kitabı. Onun səhifələri mənim yaddaşında yazılıb. Orada auditoriya var, müəllim var, tələbə var. İlk yazılarım var. Onun iradları, məsləhətləri var. Və ən başlıcası, insanın həyatında bəzən bir müəllimin nə qədər böyük iz buraxa bildiyini göstərən bir həqiqət var.

O, payızı çox sevirdi. Bəlkə də, elə buna görə payızın ilk günlərində baş verən amansız ayrılıq onun xatirəsinə daha bir qərribə mənə qatır. Sentyabrın 27-si isə ürək sızladan, təsəllisiz bir sonluq gəldi. Amansız əcəl fürsəti fəvta vermədi. Biz onu tez itirdik. Nurlu, pak, təmiz qəlbli bir insan əbədiyyətə qovuşdu. Bəlkə də, ən qərribəsi budur ki, Rafiq müəllim ölüm haqqında yazarkən sanki öz taleyinin uzaq bir kölgəsini də sözə gətirmişdi. Son zamanlarda qələmə aldığı “Ölüm mələyi” romanında qəhrəmanın dili ilə yazırdı: “...ölməyinə bir az qalmış huş apardı, nə gözəl karvandı, – dedi, – dəvələri nə gözəl bəzəyiblər. Bilirdim ki, dalımca beləsini göndərəcəklər...” Bu sətirləri indi oxuyanda insanın içindən qərribə bir sükut keçir. Sanki yazıçı ölümün özünə deyil, onun qarşısında insanın taleyinə baxırmış. Və o həmin əcəl karvanına bir gün səssiz-sədasız qoşulub getdi...

Rafiq müəllimin dünyasını dəyişməsi xəbərini eşitdiyim gün onun haqqında keçmiş zamanda düşünmək çox ağır idi. Çünki bəzi insanları itirdikdən sonra da onlarla danışmağa davam edirsən. Bir yazı yazanda içindən keçir ki, kaş oxuyardı. Bir cümləyə tərəddüd edəndə düşünürsən ki, görəsən, Rafiq müəllim buna nə deyirdi? Və onda anlayırsan ki, müəllimlik yalnız dərs demək deyilmiş. Əsl müəllim insanın düşüncə tərzində, yazısında, dünyaya baxışında yaşayırmış.

Rafiq müəllim mənim yazılarımın ilk oxucusu idi. Bu gün onun haqqında yazdığım bu yazını oxuya bilməyəcək. Bəlkə də, bu mənim üçün ən ağır hissidir. Amma düşünürəm ki, əgər oxusaydı, yaqin yenə hansısa cümlənin üstündən xətt çəkər, haradasa “Bunu bir az da sadələşdir”, – deyər, başqa bir yerdə isə gülümsəyib “Burada özün olmusan”, – söyləyərdi. Mən də bu yazını yazarkən bir anlıq elə hiss etdim ki, yenə qarşımdadır. Yenə ilk oxucumdur. İnsan ömrünün əsl davamı yaşadığı illərlə yox, başqalarının yaddaşında qoyduğu izlərlə ölçülür.

Rafiq Babayev qısa ömrünə sığmayan böyük bir yaradıcılıq və mənəviyyat yolu keçdi. Yazdığı əsərlər, topladığı folklor nümunələri, apardığı elmi araşdırmalar, yetişdirdiyi tələbələr və ən başlıcası, həyatlarına toxunduğu insanların yaddaşında buraxdığı iz onun ömrünün davamıdır. Mən isə bu yazı ilə ona olan borcun heç olmasa kiçik bir hissəsini qaytarmaq istədim. Çünki müəllimlərə təşəkkür etmək üçün həmişə gecikmişik. Bəzən onların qədrini tələbəlik illərində bilmirik. Bəzən illər keçir, özümüz yazırıq, özümüz müəllim oluruq, özümüz başa düşürük ki, vaxtilə bir müəllimin dediyi adi görünən bir cümlə həyatımızın hansısa yerində bizə yol göstərüb.

Rafiq Babayev mənə təkcə ədəbiyyat öyrətmədi. Sözə məsuliyyətlə yanaşmağı, yazının arxasında dayanmağı, insanı dinləməyi və yaxşı insan olmağın ən böyük yaradıcılıq olduğunu öyrətdi.

Buna görə onun adını yalnız bir yazıçı-publisistin, folklorşünas alimin adı kimi deyil, öz həyatımın yaddaşında xüsusi yeri olan ilk müəllimlərimdən və ilk oxucumdan biri kimi yaşadıram. Ruhunuz şad olsun, Rafiq müəllim. Sizin oxuduğunuz son yazı deyil bu. Sizin haqqınızda yazılanlar, sizin yazdıqlarınız kimi davam edəcək. Çünki bəzi ömürlərin son nöqtəsi qoyulmur. Onlar xatirələrdə davam edir...

✍ Rəmzi TAHİRLİ

NDU məzunu Türkiyədə yüz faiz təqaüdlə magistr təhsili alacaq

Naxçıvan Dövlət Universitetinin fəal gəncləri böyük elmi və akademik uğura imza atmaqda davam edirlər. Universitetin Tələbə Gənclər Təşkilatının fəal üzvü Dilsuz Zeynalı da belə gənclərdəndir. O, “Türkiyə Bursları” proqramı çərçivəsində Eskişehir Osmangazi Universitetinin Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar Mühəndisliyi (Kompüter mühəndisliyi) ixtisası üzrə magistratura səviyyəsinə 100 faiz təqaüdlə qəbul olunaraq böyük nailiyyət əldə edib.

Dilsuz Zeynalının bu uğura gedən yolu yüksək akademik göstəriciləri ilə yanaşı, həm də elmi axtarışlardan, müxtəlif layihə və yarışlarda iştirakdan, patent və tədqiqat işlərindən, eləcə də fəal tələbə həyatından keçib. Onun bugünkü nailiyyətləri illər ərzində formalaşan elmi marağın və bu istiqamətdə göstərilən davamlı səylərin nəticəsidir.

Onun sözlərinə görə, Türkiyə Burslarına müraciət zamanı namizədlərin yalnız akademik göstəriciləri deyil, elmi potensialı, sosial aktivliyi və gələcək hədəfləri də nəzərə alınır: “Türkiyə Burslarına müraciət zamanı akademik göstəricilərimlə yanaşı, gənclərin sosial aktivliyi və elmi potensialı əsas meyar kimi götürülür. Bu baxımdan, universitet illərində qazandığım təcrübə, üzərində çalışdığım elmi layihələr, sahib olduğum patentlər, iştirak etdiyim müxtəlif yarışlar və tədqiqat istiqamətində gördüyüm işlər mənim üçün mühüm təcrübə oldu. Bütün bunların hər biri müraciət prosesində özümü daha dolğun təqdim etməyimə imkan yaratdı”.

Türkiyə Bursları üzrə seçim prosesinin ilkin mərhələsində namizədlərin akademik göstəriciləri, elmi fəaliyyəti və digər nailiyyətləri qiymətləndirilir. Növbəti mərhələyə keçən namizədlərlə müsahibə aparılır. Bu mərhələdə isə onların nəzəri bilikləri ilə yanaşı, gələcək akademik planları, tədqiqat aparmaq bacarıqları, elmi maraqları və innovativ düşüncə tərzini də nəzərə alınır.

Dilsuz Zeynalı müsahibə mərhələsinin də onun üçün mühüm təcrübə olduğunu bildirir. O qeyd edir ki, burada əsas məqsəd əldə olunan nailiyyətlərin arxasında dayanan məqsədləri və gələcək üçün müəyyənləşdirilən elmi istiqamətləri də nümayiş etdirməkdir: “Hazırlıq prosesində əsas diqqəti gördüyüm işlərin nəticələri ilə yanaşı, gələcəkdə hansı istiqamətdə inkişaf etmək istədiyimə yönəltdim. Elmi fəaliyyətim davamlı olması mənim üçün xüsusilə vacibdir. Magistratura təhsilini də bu istiqamətdə özümü daha da inkişaf etdirmək və yeni tədqiqatlar üzərində çalışmaq üçün mühüm mərhələ hesab edirəm”.

Eskişehir Osmangazi Universitetində Kompüter mühəndisliyi üzrə magistr təhsili Dilsuz Zeynalıya müasir texnologiyalar və elmi tədqiqatlar sahəsində bilik və bacarıqlarını daha da inkişaf etdirmək imkanı verəcək. O əldə etdiyi bu nəticəni Naxçıvan Dövlət Universitetində qazandığı təcrübənin davamı kimi qiymətləndirir.

Dilsuzun uğuru bir daha göstərir ki, tələbəlik illərində yalnız auditoriya bilikləri ilə kifayətlənməmək, elmi araşdırmalara, layihələrə, innovativ ideyalara və ictimai fəaliyyətə yönəlmək gələcək akademik imkanlar baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. 100 faiz təqaüdlə magistraturaya qəbul isə onun indiyədək keçdiyi elmi yolun növbəti mərhələsi olmaqla yanaşı, qarşıdakı tədqiqat fəaliyyəti üçün də yeni imkanların başlanğıcıdır.

✍ Elnurə CƏFƏROVA

Mənim həyatımda “Şərq qapısı”nın da rolu var

Bu il doğma qəzetimiz “Şərq qapısı”nın nəşrə başlamasından 105 il ötür. Yüz beş il – bir insan ömründən böyük, bir xalqın tarixi yaddaşında isə çox mənalı zaman kəsiyidir. Bu illər ərzində “Şərq qapısı” Naxçıvan tarixinin canlı salnaməsinə, xalqın düşüncə tərzinin və ictimai fikrinin güzgüsünə çevrilib. “Şərq qapısı” qəzeti Naxçıvanda maarifin, elmin və ictimai fikrin inkişafında, cəmiyyətin informasiyaya olan tələbatının ödənilməsində mühüm rol oynayıb. Eyni zamanda bu mətbuat orqanı peşəkar jurnalist kadrların hazırlanmasında əsas məktəblərdən biri olub. Neçə-neçə qələm sahibi, neçə-neçə söz adamları məhz bu qəzetin səhifələrində püxtələşib, öz sənətkarlıq məktəbini burada keçib.

“Şərq qapısı” qəzeti – 105

XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Naxçıvanın qabaqcıl ziyalıları dünyanın müxtəlif mətbuat orqanları ilə əlaqələr saxlayırdılar. Qurbanəli Şərifzadə, M.T.Sidqi, Əliməmməd Xəlilov, Eynəli bəy Sultanov, Paşa ağa Sultanov Yaxın Şərq ölkələrində nəşr olunan bir sıra qəzetlərin bölgə təmsilçisi kimi fəaliyyət göstərirdilər. Onlar millətin maariflənməsi, dünya görüşünün genişlənməsi üçün mühüm işlər görürdülər. Bu ənənə “Şərqi-rus” qəzeti və “Molla Nəsrəddin” jurnalının nəşri ilə daha da genişləndi, Naxçıvan ziyalıları milli mətbuatın inkişafında özünəməxsus iz qoydular.

Nəhayət, 1921-ci ildə Naxçıvanda “Cavanlar həyatı” və “Füqərə səsi” qəzetləri nəşr olunmağa başladı. Lakin onların ömrü uzun olmadı. Tarix bəzən sınaq-xətə yolu ilə irəliləyir – hər bir təşəbbüs uğurlu olmasa da, sonrakı addımlar üçün zəmin yaradır. Sonunda həmin ilin 21 noyabr tarixində bu gün şanlı tarixi keçmiş olan “Şərq qapısı” qəzetinin ilk nömrəsi işıq üzü gördü. Bu tarix, sadəcə, bir qəzetin doğum günü deyil, Naxçıvanın mədəni-mədəni həyatında yeni bir mərhələnin başlanğıcı idi.

Qəzetin ilk redaktorları sırasında Rzaqulu Axundov, Vahab Həsənzadə, Həsən Əlizadə, Əlisəttar Qılmanov və Abbas Gülməmmədovun adları çəkilir. Onların hər biri öz dövrünün çətinliklərinə baxmayaraq, qəzetin nüfuzunun qorunması və inkişafı üçün böyük əmək sərf edib. “Şərq qapısı” hə-

min illərdə dövlət siyasətini təbliğ etməklə yanaşı, xalqın mədəni həyatını, ədəbiyyat və incəsənəti, folkloru əks etdirən yazılara da geniş yer verib, muxtar respublikada gedən sosial-mədəni proseslərin güzgüsünə çevrilib.

İkinci dünya müharibəsi illərində qəzet faşizmə qarşı mübarizənin işıqlandırılmasında mühüm rol oynayıb. Cəbhədən gələn xəbərlər, döyüşçülərin qəhrəmanlığı, arxa cəbhədə çalışan insanların fədakarlığı qəzetin səhifələrində öz əksini tapıb. 1990-cı il 20 Yanvar faciəsi günlərində isə “Şərq qapısı” xalqın düşüncələrini ifadə edən mühüm tribunağa çevrilib.

Ulu Öndər Heydər Əliyev “Şərq qapısı” qəzetinin fəaliyyətini yüksək qiymətləndirərək deyirdi: *“Mən “Şərq qapısı” qəzetinin təsiri altında təbiiyənəşmişəm. Hələ gənc ikən burada orta məktəbdə, pedaqoji texnikumda oxuyanda müxtəlif məsələləri öyrənmək üçün “Şərq qapısı”ndan çox istifadə etmişəm. O vaxtdan nüfuzlu qəzet kimi hafizəmdə qalıb”*. Bu sözlər qəzetin yalnız informasiya vasitəsi deyil, neçə-neçə nəslin formalaşmasında iştirak edən mədəni məktəb olduğunu göstərir. Ulu Öndərin bu etirafı “Şərq qapısı”nın tarixi missiyasının miqyasını bir daha göz önünə sərir.

Mən özüm də orta məktəbdə oxuduğum illərdən “Şərq qapısı”nın daimi oxucusu olmuşam. Qəzetlə sıx əməkdaşlıq etmişəm. Hər səhər onun yeni nömrəsini

gözləmək, səhifələrində dərc olunan yazıları oxumaq o dövrün gəncləri üçün adi vərdisdən daha çox mədəni ehtiyac idi.

Qəzet işinə və mətbuata böyük marağım olduğuna görə 1963-1966-cı illərdə “Şərq qapısı”nın ştatdankənar müxbiri kimi müxtəlif mövzularda xəbər və məqalələrlə çıxış etmişəm.

Həmin illər mənim üçün yalnız yazı yazmaq təcrübəsi deyildi. “Şərq qapısı” məna həyatı və insanları daha dərinləndirməyi, cəmiyyətdə baş verən hadisələrə diqqətlə və tənqidi yanaşmağı öyrətdi. Ədəbi-elmi qabiliyyətimin üzə çıxmasında, mətbuatla əlaqələrimin genişlənməsində, imzamızın tanınmasında, ümumiyyətlə, bir ziyalı kimi formalaşmağımda bu qəzetin mühüm rolu oldu.

Redaksiyaya hər gelişim, Hüseyn Razi, Sənubər Kərimova, Əliyər Yusifli kimi təcrübəli jurnalistlərlə hər söhbətim məna yeni bir zənginlik bəxş edirdi. Məhz bu mühit humanitar sahəyə marağımı daha da artırdı və filoloji sahədə ali təhsil almağı qarşı-

ma məqsəd qoydum. Bu həvəs və qətiyyət nəticəsində 1966-cı ildə Bakı Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsinə qəbul oldum.

“Şərq qapısı” bir çox görkəmli Azərbaycan yazıçı və şairinin yaradıcılıq yolunda da mühüm rol oynayıb. Yazıçı Əvəz Sadiq 1926-1927-ci illərdə, Xalq yazıçısı Əli Vəliyev isə 1933-1934-cü illərdə bu qəzetin redaktoru olub. Şair İslam Səfərlı, yazıçı Nağı Nağıyevin yaradıcılıq bioqrafiyasında da qəzetin özünəməxsus yeri var. Bu faktlar “Şərq qapısı”nın yalnız xəbər və məlumat mənbəyi deyil, həm də istedadları üzə çıxaran, gənc qələm sahiblərinə yol açan ədəbi-mədəni məktəb olduğunu göstərir.

Qəzet muxtar respublikanın sosial-iqtisadi həyatını da geniş işıqlandırır. Kənd təsərrüfatından sənayeyə, təhsildən səhiyyəyə qədər həyatın müxtəlif sahələri qəzetin diqqət mərkəzində olub. Ədəbiyyat və folklor səhifələri yeni ədəbi qüvvələrin yetişməsinə, zəngin şifahi ədəbiyyat xəzinəmizin oxuculara çatdırılmasına stimul verib.

Əbülfəz QULİYEV
AMEA-nın müxbir üzvü

rilmasına stimul verib. Qəzetin əlavələri və xüsusi buraxılışları da oxucular tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Bu gün geriye – keçilmiş 105 illik yola nəzər saldıqda görürük ki, “Şərq qapısı” zamanın nəbzini tutmağa, cəmiyyətin güzgüsü olmağa, xalqın səsinə səs verməyə çalışıb. O, nəsilər arasında körpü yaradıb, tarixi hadisələrin şahidi və salnaməçisi olub. Qəzetin səhifələrində Naxçıvanın taleyi, sevinci və kədəri, uğurları və çətinlikləri öz əksini tapıb. Buna görə də “Şərq qapısı” tək-cə bir mətbuat orqanı deyil, Naxçıvanın mədəni kimliyinin ayrılmaz hissəsidir.

Mən bu gün fəxrli deyə bilərəm ki, şəxsiyyətimin formalaşmasında, həyat yolumun müəyyənləşməsində “Şərq qapısı” qəzetinin danılmaz rolu olub. Gənclik illərimdə bu qəzetlə çiyin-çiyinə çalışmaq, səhifələrində yazılarımı görmək məna qanad verib, gələcək yolumu müəyyənləşdirməyimə ciddi təsir göstərmiş. Bu gün, qəzetin 105 illiyi münasibətilə, “Şərq qapısı”na və onun bütün əməkdaşlarına, bu qəzetdə müxtəlif illərdə çalışanlara və bu gün onun ənənələrini yaşadanlara dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Arzu edirəm ki, “Şərq qapısı” bundan sonra da xalqımıza doğru sözün, düzgün məlumatın və mədəni zənginliyin qapısını açmaqda davam etsin.

Səhifələrdən keçən bir ömür İllər dəyişir, Məhəbbətimiz dəyişmir...

Saçlara dən düşüb, baxışlarda əvvəlki gənclik enerjisindən daha çox həyatın verdiyi təcrübə, yaşın gətirdiyi həlimlik görünür. Elə bil, bu mənzərəni haradasa əvvəllər görmüşdüm. Filmdə, ya da həyatımın hansısa unudulmuş səhifəsində...

Üçüncü səhifə...

Səsini eşidirəm: – Üçüncü səhifəni gətirin. Gözünün ucu ilə salam verir. Gözünün içinə baxıram – yaşının 47-sində. Düşünürəm, görəsən, bu illər onu nələrdən keçirib? Hansı sevincləri yaşayıb, hansı kədərləri gizlədib? Neçə dəfə ürəkdən gülüb, neçə dəfə heç kim görməsin deyə gözyaşını içinə axıdıb? O ilk gördüyüm sima 49-da da, 50-də də, 55-də də dəyişmir: yənə o gur səs, yənə tələskənlik, yənə eyni məsuliyyət, yənə hamıya qarşı isti münasibət...

Zaman axar su kimi keçir, Məhəbbət Mirzəyeva isə bizim “Məhəbbətimiz”ə çevrilir. Belə insanların ən böyük sərvəti illər deyil, illər ərzində qoruyub saxladıkları insanlıqdır. Məhəbbət (imiz) həyatın çətinliklərini görüb sərtləşməyib, insanların səhvlərini görüb hamıya inamını itirməyib. Əksinə, hər keçən il onun qəlbində mərhəməti, səbri və insanlara olan sevgini daha da böyüdü.

On ikinci səhifə...

Səsini yənə eşidirəm: – On ikinci səhifəyə baxın! Səhifəyə baxıram. Yaşının 60-ında... Bəzən bir şəkil, bir səs, bir hiss insanı illər əvvələ aparır. O zaman anlayırsan ki, həyatın ən qiymətli anları yaşanarkən adi görünürmüş. Zaman keçdikdən sonra isə həmin anla-

rın, əslində, nə qədər böyük nemət olduğunu dərk edir insan.

47-dən 60-a uzanan bir səhifə

60 illik bir ömrün izi! Bu gün, sadəcə, bir yaş tamam olmur. Bu gün həm də bir ömrün 60 illik yolu qarşısında dayanıb geriye baxmaq günüdür. 60 – bu rəqəmin içində bir uşaqlıq, bir gənclik, saysız-hesabsız arzular, sevinclər, qələbələr, məğlubiyyətlər, bəzən də heç kimə danışılmayan ağrılar var. Hər ilin öz xatirəsi, hər xatirənin öz hekayəsi var. Bu hekayədə biz də varıq. “Şərq qapısı” qəzeti də var.

Yaşının 60-ında görürəm onu... Keçmiş bir anlıq gözümün önündən keçir, sanki zaman dayanır. Aradan illər keçməsinə baxmayaraq, o, yaddaşımızda əvvəlki yaşlarında qalıb. Harada və neçə yaşında görməyimizdən asılı olmayaq, ürayımız onu tanıdığımız ilk gündə kimi xatırlayır. Bəlkə də, həyatın ən qərribə tərəfi budur: illər keçir, insanlar dəyişir, amma bəzi xatirələr qocalmır. Elə Məhəbbətimiz kimi... 60 yaşa çatmaq həyatın bir mərhələsinə başa vurmaq deyil. Bu, geriye baxıb keçilən yola daha dərinləndirən nəzər salmaq, yaşananların əsl qiymətini anlamaq dövrüdür. Məhəbbət Mirzəyevanın saçlarına düşən hər ağ tel bir xatirənin izi, üzündəki hər cizgi bir gülüşün, işinə olan məsuliyyətin, bir gecə yuxusuzluğunun, bəzən də heç kimin görmədiyi bir duyğunun yadigarıdır.

Yaşının 60-ında görürəm onu – iş otağında. Fərqli, amma yənə də özünəxas Məhəbbəti... İndi kimin yanında, həqiqətən, rahat olduğunu, kimin sözünün, kimin sevgisinin səmimi olduğunu daha yaxşı anlayır. Vaxtın ən qiymətli nemət

olduğunu daha fərqli düşünür. Artıq bəzi şeylərin arxasınca qaçmır. Kiminsə sevgisini qazanmaqdan çox, sahib olduğu insanların qədrini bilir. Yazılan sözlərdən çox baxışlara, verilən vədlərdən çox davranışlara inanır.

Elə bu yaşın ən böyük gözəlliyi də budur. İnsan artıq həyatın qiymətini daha yaxşı bilir. Böyük xoşbəxtliklər axtarmır. Süfrə arxasında sevdiklərinin olmasına sevinir. Həyatın, əslində, illərlə deyil, insanlarla və xatirələrlə ölçüldüyünü anlayır.

Odur ki, 60 yaş insanın arxasında qoyduğu izə baxdığı yaşıdır. 60 yaş “Qocaldım” demək deyil. 60 yaş “Çox şey gördüm, çox şey öyrəndim və hələ də yaşamaq üçün səbəblərim var” deməkdir. Bu yaşda insanın ən böyük qazancı keçmiş, ən böyük gücü təcrübəsi, ən böyük xoşbəxtliyi isə ətrafında onu sevən insanların olmasıdır. Qarşıda hələ yaşanacaq günlər, deyiləcək sözlər, görülcək yerlər və yazılacaq yeni səhifələr var.

Birlikdə: həyatda və qəzetdə

İndi yaşının 60-ında yazıram səhifələrdən birini. Mənim yaddaşında isə yaşının 47-sindədir hələ də... Keçmişin bir parçasıdır bu yaş. Və anlayıram ki, sizin yaşınız dəyişə bilər, görünüşünüz dəyişə bilər, həyatınız dəyişə bilər, amma ürayimizdə ayrılmış yeriniz heç vaxt dəyişməz. Bir ömrün ən dəyərli səhifələrindən birini çevirməkdəsiniz. Qarşıda isə hələ çevirəcəyimiz çox səhifələr var. Birlikdə: həyatda və “Şərq qapısı”nda...

Doğum gününüz, 60 illik yubileyiniz mübarək, Məhəbbətimiz!

✍ Ceyhun MƏMMƏDOV

Artıq 60 yaşını qeyd edən Məhəbbət Mirzəyeva – bizim Məhəbbətimiz. “Şərq qapısı”nın Texniki yaradıcılıq bölməsinin müdiri, illərdir, bu qəzetin səhifələrinin görünən və görünməyən zəhmətini daşıyan insanlardan biri.

Yaşının 47-sində gördüm onu ilk dəfə. Həyatın insanı yavaş-yavaş dəyişdirdiyi, illərin üzə öz izini, öz cizgisini yazdığı bir vaxtda... Pilləkənləri qalxa-qalxa baxırdım ona. İlk baxışdan tanış gəlməyən sima, amma içində illərin uzaqlığını daşıyan biri idi qarşımda. Baxışlarında uzun bir həyat sezilirdi. Danışmağa ehtiyacı olmayan, sanki susduqca daha çox şey danışan bir həyat...

Üçüncü mərtəbəni qalxırdım, o isə yanımda bir qədər aralı gedirdi. Hər addımda ona baxır, içimdə qərribə bir hiss keçirirdim. İnsan bəzən tanımadığı birini gördükdə bu hisslərə qapılır. Düşünürsən, sual edirsən öz-özünə: qarşıdakı insan dəyişib?! Axı tanımırısan onu...

Ağac əkmək başlanğıcdır, onu yaşatmaq isə davamlı məsuliyyətdir – məsuliyyətimizi itirməyək

məsi ilə iş bitmir. Həmin ağacın sonrakı vəziyyətinin izlənməsi, məlumatların işlək sistemdə saxlanılması və ağacların qorunmasına nəzarət də eyni dərəcədə əhəmiyyətlidir.

Suya yaxın, sudan uzaq

Növbəti ünvanımız Duzdağ yolunun kənarında yerləşən üzüm bağdır. Hektarlarla ərazini əhatə edən bağın hazırkı vəziyyəti

Yaşillıq yaratmaq, ağac əkmək, yeni bağlar salmaq, ətraf mühiti qorumaq... Bütün bunlar şəhər və rayonlarımızın simasının yaxşılaşdırılması, ekoloji mühitin sağlamlaşdırılması baxımından vacibdir. Lakin görülməli hər bir işin yalnız başlanğıcı deyil, nəticəsi və sonrakı aqibəti də önəmlidir. Əkilən ağacın yaşadılması, salınan bağın qorunması və yaradılan yaşillıqlara mütəmadi qulluq göstərilməsi görülməli işin əsas nəticəsidir.

El arasında yaxşı deyiblər: “Bağa baxarsan, bağ olar, baxmazsan, dağ olar”. Əslində, bu deyim yaşillıq salınması ilə bağlı məsuliyyətin mahiyyətini çox dəqiq ifadə edir. Torpağa ting basdırmaq işin başlanğıcıdır. Onu suvarmaq, qorumaq, qulluq göstərmək və illər sonra da yaşatmaq isə həmin başlanğıcın nəticəsidir.

Naxçıvan şəhərində və muxtar respublikanın bəzi rayonlarında apardığımız müşahidələr isə yaşillıqların qorunması və salınmış bağlara qulluq məsələsində diqqət tələb edən məqamların olduğunu göstərir.

Yaşillığın içində yarımqıq qalan iş

İlk ünvanımız Naxçıvan şəhərində sakinlərin “Bağ” kimi tanıdığı Əcəmi seyrəngahı oldu. Yaşillığı və istirahət imkanları ilə seçilən ərazidə bəzi sahələrdə qazıntı işləri aparılıb. Torpaq işlərindən sonra həmin ərazilərin əvvəlki vəziyyətinə tam qaytarılmadığı görünür. Bu isə yaşillıq sahələrində aparılan işlərdən sonra bərpa və nəzarətin necə həyata keçirildiyi barədə sual yaradır.

Ağacın pasportu var, QR kodu susur

Diqqətimizi çəkən digər məqam isə ağacların üzərindəki QR kodların olmasıdır.

rindəki QR kodlar oldu. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən yerləşdirilən bu kodlar ağacların kimliyini və tarixini müəyyən etməyə imkan verməlidir. Lakin, təxminən, on ağac üzərində aparıldığı-mız yoxlama zamanı kodların heç birinin işləmədiyini müşahidə etdik. Beləliklə, ağacların rəqəmsal pasportu var, amma həmin pasporta daxil olmaq mümkün deyil.

Məsələ ilə bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə müraciət etdik. Nazirliyin əməkdaşı Rəmzi Əliyevin verdiyi məlumata görə, muxtar respublika ərazisində ağacların nömrələnməsi və inventarlaşdırılması işləri aparılır. Bu gündə 600-ə yaxın ağac inventarlaşdırılaraq nömrələnib. Bildirilib ki, sonuncu sifariş verilən QR kodlarda yararsızlıqlar yaranıb. Buna görə yeniləri sifariş verilib, portalda da yenilənmə işləri davam etdirilir. Yararsız kodlar yeniləri ilə əvəzlənəcək.

İnventarlaşdırma, əlbəttə, vacib addımdır. Lakin ağacın nömrələnməsi isə ümumiyyətlə, ağacların yaxınlığında

yəti isə ürəkəçən deyil. Vaxtilə məhsul verməsi nəzərdə tutulan üzüm kollarının böyük hissəsi quruyub. Ərazidə məhsuldar bağdan daha çox qurumuş üzüm kolları ilə qarşılaşırsan. Burada da sual yaranır: salınan bağın sonrakı vəziyyətinə kim nəzarət edir? Əkilən kolların suvarılması, onlara qulluq göstərilməsi və məhsuldarlığının təmin olunması necə həyata keçirilir?

Eyni mənzərə ilə Babək rayonunun Məzrə kəndi yaxınlığında, Naxçıvançayın sahilində salınan meyvə bağında da qarşılaşdıq. Bir neçə il əvvəl burada 7 min ədəd müxtəlif meyvə tinginin əkiləndi bildirilirdi. Bu gün isə ərazidə, əsasən, qurumuş ağac və kollar görünür. Buradakı mənzərə isə daha düşündürücü bir təzad yaradır: ağacların yaxınlığında

böyük su hövzəsi görünür, amma vaxtilə əkilən tinglərin böyük hissəsi quruyub. Su göz önündədir, bağ isə susuz. Bu mənzərə istər-istəməz suyun mövcudluğundan deyil, mövcud sudan bağın suvarılması üçün necə və nə dərəcədə istifadə olunması sualını doğurur.

Əslində, burada əsas məqam neçə tingin əkilməsi deyil, bu gün onların neçəsinin yaşamasıdır. Çünki 7 min tingin torpağa əkilməsi görülməli işin başlanğıcıdır. Əsas nəticə isə həmin tinglərin yaşadılması, böyüdülməsi və illər sonra məhsuldar bağa çevrilməsidir.

7 min tingdən neçə ağac qaldı?

Fərqli ünvanlar, fərqli problemlər. Amma ortaq məqam birdir: görülməli işin davamlılığına və nəticəsinə nəzarət. Parkda qazıntıdan sonra əvvəlki vəziyyətə qaytarılmayan sahələr, işləməyən QR kodlar, quruyan üzüm kolları, yaşadılmayan meyvə tingləri... Bütün bunlar göstərir ki, yaşillıq yaratmaq qədər onu qorumaq, ağac əkmək qədər ona qulluq etmək də vacibdir.

Elan

Naxçıvan şəhəri, Naxçıvan bələdiyyəsi, Naxçıvan şəhərinin estetik görünüşünün yaxşılaşdırılması məqsədilə Naxçıvan şəhəri, İslam Səfəri küçəsində Naxçıvan Muxtar Respublikası Seçki Komissiyasının inzibati binasının yanında uçmuş istinad divarının bərpası və pilləkənlərin təmiri və bərpası işlərinin aparılması üçün müsabiqə elan edir.

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şirkətlər 25.09.2026-cı il tarixdən 30.09.2026-cı il tarixədək Naxçıvan şəhəri, Naxçıvan bələdiyyəsinə müraciət edə bilərlər.

Ünvan: Naxçıvan şəhəri, Kazım Talıblı küçəsi, ev 20
Əlaqə telefonu: 050-633-21-01

Naxçıvan şəhərində “Şəhərsalma və Memarlıq İli”nə həsr olunmuş “Velo Fest” velosiped festivalı keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin “Gənc Peşəkar Velosipedçilər Klubu” İctimai Birliyi ilə birgə təşkilatçılığı, Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə keçirilən festivalın məqsədi sağlam həyat tərzinin və velosiped mədəniyyətinin təbliği, velosipeddən ekoloji nəqliyyat vasitəsi kimi

istifadənin təşviqi və gənclərin asudə vaxtının səmərəli təşkilidir.

Festivaldan əvvəl peşəkar velosipedçilər Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq Ordubaddan Naxçıvan şəhərinədək 96 kilometr, daha sonra həvəskarlarla birlikdə şəhər daxilində 7 kilometr məsafə qət ediblər.

Yürüşün ardından “Saat Meydanı” Turistik İstirahət Mərkəzində festivalın açılış mərasimi keçirilib. Tədbirdə çıxış edən Naxçıvan Muxtar Respublikası gənclər və idman naziri-

nin müavini, nazir vəzifələrini icra edən Məcid Seyidov, Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Gülxanım Orucova və “Gənc Peşəkar Velosipedçilər Klubu” İctimai Birliyinin rəhbəri Vüqar Salahov velosiped idmanının inkişafı, sağlam həyat tərzinin təşviqi və şəhər mühitində ekoloji nəqliyyatın əhəmiyyətindən danışılıb.

Sonda festivalın təşkilinə dəstək göstərən qurumlara və veloyürüşdə fəal iştirak edən gənclərə təşəkkürnamələr təqdim olunub. Bədii hissədə konsert proqramı təqdim edilib.

Qeyd edək ki, festival çərçivəsində fotosərgi, rəsm master-klası, maarifləndirici təlim sessiyası və viktorinalar da keçirilib.

İtmişdir

Ordubad şəhəri, akademik Rəhim Rəhimov küçəsi, ev 26, mənzil 31 ünvanında Əsədov Vəqif Əsəd oğlunun adına olan mənzilin 2952 inventar nömrəli texniki pasportu itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonu, Nəhrəm qəsəbəsində yaşamış Abuzarov Muxtar Abuzər oğluna məxsus olan JN-410⁹ nömrəli “Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə” itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, ev 2, mənzil 16 ünvanında Bayramov Əsəd Sadıx oğlunun adına olan 34 inventar nömrəli texniki pasport itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonu, Kültəpə kənd sakini Nəsirov Şahin Şulan oğlunun adına olan JN-100⁹ nömrəli “Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə” itdiyindən etibarsız sayılır.

Şərur rayon sakini kapitan Məmmədov Mehdi Arif oğluna məxsus olan MN-0056366 nömrəli şəxsi vəsiqəsi itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonu, Yarımcı kənd sakini Abdullayev Arif Əli oğlunun adına olan 308 nömrəli torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhər sakini Seyidov Elgün Qabil oğlunun adına verilmiş AD-0049828 nömrəli hərbi vəsiqə itdiyindən etibarsız sayılır.

Ordubad rayonu, Xanağa kəndində yaşamış Yusifova Şahbəyim Başır qızının adına məxsus JN-195^A nömrəli “Torpağın mülkiyyətə

verilməsinə dair şəhadətnamə” itdiyindən etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhəri, Qaraçuq kəndində yerləşən İsmayilova Nailə Sultan qızının adına verilən əmlakın JN-1722^A nömrəli “Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə”si itdiyindən etibarsız sayılır.

Kəngərli rayonu, Xok kənd sakini Məmmədov Kərim Əmir oğlunun adına verilmiş JN-112^A nömrəli, 10800038 kodlu “Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə” itdiyindən etibarsız sayılır.

Culfa rayonu, Əbrəqunus kənd sakini Əliyeva Məleykə Oruc qızına məxsus 266^A nömrəli “Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə” itdiyindən etibarsız sayılır.

Culfa rayonu, Əbrəqunus kənd sakini Əliyev Səxavət Yusif oğluna məxsus 518^A nömrəli “Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə” itdiyindən etibarsız sayılır.

Culfa rayonu, Ərfəsa kəndində yaşamış Məmmədov Əşan Xəlilqızı oğluna məxsus JN-3^A, JN-3^B və JN-123^A nömrəli “Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə”lor itdiyindən etibarsız sayılır.

Sədərək rayonu, Dəmirçi kənd sakini Əhmədov İsa Abbas oğlunun adına olan JN-12 nömrəli torpağın mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Şərur rayonu, Kürçülü kəndində yaşamış Musayev Afət Məmməd oğlunun adına olan JN-192 və JN-123^A nömrəli torpağın mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Baş redaktor:
RƏMZİ TAHİRLİ

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi 14.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: info@serqqapisi.gov.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Vöen: 0200065441

Çapa imzalanmışdır 00:00
Tiraj: 550. Sifariş № 210

Nömrəyə məsul: Məcid Rəşadətəoğlu,
Səmayə Rəsulova
Dizayner: Həbibə Allahverdiyeva

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib
və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.